

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. n.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, május 23.

Bécsi hírek magyar kormányválságról.

— A kormány választójogi javaslata a király előtt. — Minisztertanács az állítólagos kormány lemondásról. — Nem utazott Bécsbe a miniszterelnök. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután bécsi forrásból érkező értesülések alapján elterjedt itt annak a híre, hogy a magyar kormány beadta a lemondását és hogy a király fenntartotta a döntést.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Pester Lloyd a kormányválságról elterjedt hírekről holnap megjelenő számában a következőket írja: A hírek, amelyek Magyarországon a kormányválságról ma Bécsből érkező elterjedtek, ma este folyamán a bécsi lapok közléseiből kiegészítést nyertek. A helyzet kritikus folyama ma annyiban vált nyilvánvalóvá, hogy a következő tényeket állapíthatjuk meg: Tisza István gróf miniszterelnök, aki tudvalevőleg tegnap a királynál volt kihallgatáson, öfelségének a kormány felfogásáról a választójog kiterjesztésének kérdésében jelentést tett. A király a miniszterelnök előterjesztései felett való döntés jogát magának tartotta fenn. Tisza István gróf miniszterelnök ma éjjel ismét Bécsbe utazik, hogy holnap délelőtt a királynál újra kihallgatáson jelenjen meg, amely audiencia döntőnek tekinthető. Mivel a kormány hivatalban való megmaradását csak akkor tartja lehetségesnek, ha a király és a kormány felfogása a választójog kérdésében elmentéket nem foglal magában, a holnapi kihallgatás a kormánynak hivatalban maradása szempontjából is döntő fontosságú.

A nemzeti munkapárt helyiségében ma a klub tagjai a kora esti órákban nagy számban gyűltek össze. A kabinet tagjai közül elsőnek Harkányi János kereskedelemügyi miniszter jelent meg, akit nagy éljenzéssel fogadtak. Ezután Balogh Jenő igazságügyminiszter jelent meg, aki ma este érkezett vissza Bécsből és ezért a ma megtartott minisztertanácson nem vehetett részt. Az igazságügyminisztert minden oldalról kérdésekkel ostromolták, de nyomban visszahúzódott néhány képviselővel, a kikkel hosszasan értekezett. Fél kilenc óra felé, amikor a kormány tagjai már valamennyien jelen voltak, megjelent Tisza István gróf miniszterelnök, akit az előcsarnokban viharos éljen kiáltásokkal fogadtak. A

képviselők nagy örömmel fogadták a miniszterelnököt.

A Nemzeti Munkapárt 24-én este konferenciát fog tartani, amelyen a párt az akkor adandó politikai helyzettel foglalkozik.

Váratlan válság hírek.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Tisza István gróf miniszterelnök tegnap Bécsben jart és kihallgatáson volt a királynál. Ma reggel a miniszterelnök hazaérkezett a fővárosba és ma délre sürgős tanácskozásra hívta össze a kormány tagjait a miniszterelnökségi palotába. Mint tudósítónk jó forrásból értesül, a kormány ezen a minisztertanácson elhatározta lemondását. Az erre vonatkozó okmányt a jelen volt miniszterek alá is irták és azt Tisza István gróf miniszterelnök ma viszi fel Bécsbe, ahol a kormány lemondását átadja a felségnek. Balogh Jenő igazságügyminiszter jelenleg Bécsben időzik és ő ott fogja aláírni a kormány lemondásáról szóló okmányt. Balogh Jenő miniszter különben ma Badenben volt a királynál kihallgatáson. Utána Czernin Ottokár gróf külügyminisztert hívatta a király magához. Czernin grót automobilon nyomban Badenbe hajtattott. Hír szerint ezek a kihallgatások a kormányválsággal vannak összefüggésben. A kormány váratlan lemondásának okáról, eddig nem tudunk semmitéle pozitívumot. Hogy a király elfogadta-e a kormány lemondását, az csak holnap válik el. Beavatott körökben azt mondják, hogy valószínűleg elfogadja. A Magyarország szerint Tisza István gróf miniszterelnök a lemondással csak taktikázni akar.

Egyik esti lap a következőket írja: A kormány mai tanácskozásáról még nincsenek részletek. Azonban két tekintélyes bécsi lap értesülései arra engednek következtetni, hogy a kormány lemondása küszöbön áll és valószínűnek tartják, hogy ezzel függ össze a mai rendkívüli minisztertanács is.

Bécsi lapjelentések.

Bécsből a miniszterválságról ezeket jelentik: A Fremdenblatt ma esti számában a következőket írja: Tisza István gróf miniszterelnök tegnapi kihallgatásán benyújtotta a maga és kormányának lemondását.

A Neues Wiener Abendblatt a következőket jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsből visszaérkezett Budapestre és délelben minisztertanácsot hivatott össze, amelyen, mint határozottan híre jár, az egész Tisza kormány lemondását fogják elhatározni.

A magyar kormányválságról a Neue Freie Presse a következőket írja: A magyar kormány tagjai ma minisztertanácsra gyűltek össze, amely a délutáni órákig tartott. Tisza István gróf miniszterelnök ezután ismét Bécsbe utazott. Ez utazás kapcsán hírek terjedtek el, hogy a magyar kabinet további munkálkodásában nehézségek támadtak, amelyek a magyar országgyűlésnek előkészítésével, valamint a kormány és az ellenzék viszonyával függnek össze. Ez a viszony a legutóbbi időben tudvalevőleg nagyon kiélesedett és ezért felvetődött az a kérdés, mi történjék a legközelebbi ülészakban. Eme kérdések kapcsán merültek fel az említett nehézségek. Ezeket a híreket azonban hivatalosan eddig még nem erősítették meg, de hivatalos körökben nagyon elterjedtek és ezuttal komolyabban veszik, mint csak néhány héttel ezelőtt is. Arról is beszélnek, hogy szükség esetén Tisza István gróf miniszterelnök feloszlattja a képviselőházat.

Egy budapesti fővárosi estilap bécsi tudósítója ezeket jelenti lapjának: Beavatott helyről arról értesülünk, hogy Tisza István gróf miniszterelnök tegnapi kihallgatása alkalmával benyújtotta úgy a maga, mint kormánya lemondását a királynak. Öfelsége döntése eddig ismeretlen. A lemondás okát eddig nem sikerült megállapítanom. Bécsi politikai körökben a hír hamarosan elterjedt és eddig illetékes helyen nem kaptam cáfolatot. Tisza István gróf miniszterelnök tegnap Czernin Ottokár gróf külügyminiszterrel, Burián István báró közös pénzügyminiszterrel és Clam-Martinic miniszterelnökkel tárgyalt. Ugy lehet ezek a tanácskozások már a válsággal voltak összefüggésben.

A lap a hír vétele után budapesti illetékes helyen érdeklődött és a következő lapidáris választ kapta:

Tisza István gróf nem mondott le.

Politikai körökben már a kora délután elterjedt a bécsi hír, de sehol sem tudtak róla bizonyosat mondani. Feltűnő, hogy a miniszterelnök ma délre a kormány tagjait sürgős értekezletre hívta össze. A tanácskozáson, amelyen a kormány helyzetét érintő fontos kérdésekről tanácskoztak, Balogh Jenő igazságügyminiszter kivételével valamennyi miniszter megjelent.

A miniszterelnök a válság okáról.

A munkapárti klubban Tisza István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy őfelségének javaslatot tett a választójogi reform dolgában. Őfelsége fentartotta magának a döntést és ettől függ, hogy a kormány megmarad-e, vagy visszalép.

A *Budapesti Tudósító* jelenti: Tisza István miniszterelnök ma éjjel Bécsbe utazott, hogy őfelségénél holnap külön kihallgatáson jelenjen meg.

Budapestről jelentik: A munkapárt e hó 24-ére értekezletet hívott össze.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Késő éjjel értesülök, hogy a bécsi vonat indulása előtt az utolsó pillanatban a nyugati pályaudvar főnökségét értesítették, hogy a bécsi személyvonatról kapesolják le a miniszterelnök szalunkocsiját. Tisza István miniszterelnök nem utazik Bécsbe.

BAROSS FERENC dr.

A fővárosi Pajor szanatoriumban napokig tartó agonizálás után ma délután báromnegyed négy órakor örök álomra hunyta le szeméit Baross Ferenc dr. Arad megye főispánja.

Egy megye egész közönsége néz mély fájdalommal a holttetemét Aradra hozó vonat felé, az ország egyik legjelentősebb törvényhatósága hordja a tavasz minden virágát a korán elköltözött ravatala elé.

Alig egy évvel ezelőtt emelte őt a királyi kegy az aradi járás főszolgabírói székéből a főispáni méltóságba, alig fogott hozzá a nagy, őjének szíve szerinti organizálásához, alig érzetethette szociális érzékkel megáldott lelkének akarat erejét, alkotó képességét, máris el kellett vesztenünk, máris újból gyászfátyollal voná be a megye azt a főispáni széket, amelybe Urbán Iván báró halála után négy hónapig tartó interregnum után a legszebb reményekkel igittatta be 1916. január 12-én Baross Ferenc dr.

Ünnepélyes formáktól menten foglalta el felelősségteljes helyét a lehető legnehezebb időkben. A munka embere volt mindig s alkalmazkodva a viszonyok által kijelölt keretekhez, külsőségektől távol tartva magát, vette át főispáni méltóságát, hogy nagyobb keretekben folytassa azt a nemes munkát, amelyet, mint főszolgabíró az aradi járásban kifejtett.

A néppel gondolkodó, a nép szenvedéseit megértő szíve szeretetet váltott ki mindenki-ből, akit sorsa összehozott vele. Megszámlálhatatlan esetben nyújtott segítséget és a közigazgatásban való bizakodásra alkalmat akkor, amikor a kisebb tisztviselőknél hiányzott a szociális érzék és soha sem élt vissza azzal a hatalommal, melyet állása, rangja biztosított neki.

Amikor évekig tartó s a legfelsőbb helyen is méltányolt és elismert főszolgabírói tisztétől a főispáni méltóságba emeltetett, székfoglaló beszédében amaz igyekezetének adott kifejezést, hogy Arad megye közigazgatását a megye minden rendű és rangú, minden felekezeti és éjku polgárának kielégítésére óhajtja vezetni, hogy törekedni fog arra, miszerint a közigazgatásba minél több életet, egészséges szellemet és komoly ambíciót öntve, a tisztviselők ne csak akta feldolgozó gépek, hanem érző és gondolkodó végrehajtói legyenek a törvények és törvényes rendeleteknek. Amit programul adott, azt ő a lelkében évekig szolgálta és érezte s minden bizonytal be is váltotta volna, ha a betegség, mely fiatalon, életének ötvenkettedik évében elragadta őt az élők sorából, meg nem bénította volna munkaerejét.

Hosszu időn át kinozta, gyötörte szervezete a betegség és ő mégis ott ült asztala mellett, dolgozott az utolsó percig, hogy ha csak egy lépéssel is, előbbre vigye programját a

megvalósuláshoz. Akaraterejénél azonban erősebb volt a betegsége. Kivette kezéből a tollat, ágyba döntötte s csak mint élettelen, kihült tetemet adta vissza nekünk.

Mély gyász borult az egész megyére. Jóllehet az ő főispánságával választották szét az addig egy személyre bízott arad megyei és Aradvárosi főispánságot. Halála nemcsak annak a törvényhatóságnak lakosságát, melynek főispánja volt, borította gyászba, hanem levelesleg, fájdalmasan érinti Arad város közönségét is mely mindég szeretettel és tisztelettel látta őt körében s vallotta érdemes polgárának.

Bellusi Baross Ferenc dr. főispán halála a vármegye több előkelő családját döntötte mélyseges gyászba. Ezek között az Andrányi báró családot, melynek leánysarja volt az elhunyt főispán életének hűséges társa, örömeinek és szenvedéseinek igaz osztályosa. A zavartalan és boldog családi élet betegségének utolsó fázisaiban is sokszor megvigasztalta s az a csendes harmónia, mely e két gyöngéd és finom lelket összekötötte a reménység s az életszeretet olaját csöpögtette a nagybeteg lassan hervadó lelkére.

Említettük volt, hogy e gyöngéd boldogság mellett minden örömet abban találta a megboldogult, ha másokért és mások javára önzetlenül munkálkodhatott. Azok közül a zajtalan munkások közül való volt, akik az élet feladatait és célját a legszebben megközelítették. Ezzel volt: a boldogító öntudat, hogy nem élt hiába s kereste mindenkor a helyet, módot és időt, amelyeknek találkozásában valami felemelőt és jót tehetett. Azért fordult mindig érdeklődő és meleg szívvel az ügyesbajos, a szegény és szűkölködő emberek felé. Akiknek kérése a legsürgetőbb parancs volt előtte mindenha.

Talán családi vonás is volt ez. A makói szülői ház enyhe melegében frissen virult az emberszeretet virága, egy jóságos lelkű asszonyi kéz jótékony keze öntözötte, s egy humanus gondolkodásu, nagyműveltségű filantróp gondozgatta: a Baross Ferenc szülei. A szülői ház levegőjében szívta magába azokat a gyönyörű erőnyeket, amelyek későbbben a közpályán működő férfi lelkét, akaratát és kezeit irányították. 1863-ban született. Atyja mérnök volt, édes anyja a közélet terén nagy szerepet játszó Návay-család sarja. Középiskolai tanulmányainak befejezése után Budapestre men jogot hallgatni. Az egyetemen a szorgalmas és az előadásokat pontosan látogató diákok közé tartozott.

Lelkiismeretessége, mely később egyik legbecsülendőbb férfiérienye lett, már itt megnyilatkozott. Jogi tanulmányainak befejezése után úgy érezte, hogy az ő kontempláló és gondol-

kodó természetének a bírói pálya fog a legjobban megfelelni. Jogi problémákon tételődött s ebben az időben írt is egy pár kitűnő judiciumra valló értekezést is. A bírói pálya azonban nem sokáig vonzotta s családja is azt akarta, hogy a vármegye szolgálatába lépjen. Így rövid ideig tartó törvényszéki gyakornekoskodás után, melyet az aradi törvényszéknél töltött el — közigazgatási gyakornok lett. Egy ideig Aradon a központban szolgált, de csakhamar megválasztották szolgabírónak s előbb Nagyhalomra, majd Borosschesre rendelték ki.

A szegény, ügyes-bajos népet ekkor tanulta megismerni igazában. Akik egyidőbeli hivataloskodására emlékeznek: elragadtatással beszélnek az általi gondolkodásáról s a néppel való bánásmódjáról. Természetesen azokban a járásokban, ahol hivatala volt, a nép valóság-gal bálványozta s nemcsak hivatalos dolgokban fordult hozzá, de privát ügyekben is, úgy, hogy — egyik legjobb ismerőse szerint — a fiatal szolgabíró háza mindig tele volt tanácsot kérő emberekkel. De nemcsak tanácsot szolgált. A hozzája fordulókat ügyeit a magáévá tette s addig lóott-futott az érdekükben, míg panaszaitkat el nem intézte.

A borosschesi járásban nagy öröm is volt az 1896-ik esztendőben, midőn ugyanott főszolgabírónak választották. Hat esztendeig volt e járásnak valóságos alyja s nagy szomorúságot hagyott maga után, midőn 1902-ben központi — aradi — főszolgabírónak választották meg.

A zajtalan, de annál hatékonyabb munkásságnak tizenhárom éve következett ezután. E 13 éves aradi főszolgabírói alatt nem volt a vármegyében és járásban olyan népjóléti és szociális intézkedés, amelyben a Baross Ferenc dr. szelleme és irányító keze közre ne működött volna. De mindig feltűnés nélkül, soha sem önmagáért, mindig a közjóért munkálkodva. 1915. december 31-én érte a kormány bizalma, mely méltó helyére: a főispáni székbe emelte. Hogy milyen hatalmas lendülettel indult új hivatásában a munkának: elég talán, ha rövid főispánsága idejéből egy dologról megemlékezünk. Az erdélyi román betörés idejében a menekülő ezrei nyertek otthont Arad megye területén. Aki ezekben az időkben a közelében lehetett, s végig nézhette azt a gondolkodó, szeretetteljes munkásságot, amelyet a megboldogult a székely nép ügyében kifejtett: soha sem fogja elfeledni ennek a férfikor-délén elhunyt kiváló magyar közigazgatási embernek az emlékezetét.

Fájdalom, a lelki erő sokkal nagyobb volt benne, mint a test ellenálló képessége, amely a durván rázuduló kórral megbirkózni nem tudott. A főispán régebben érezte már testi erejének hanyatlását, hiszen emlékezetes, hogy mikor az arad megyei főispáni állás betöltéséről volt szó, Baross Ferenc dr. épen betegségére való hivatkozással akart kitérni e feladat súlyos terhei alól és csak Tisza István gróf határozott kívánságára vállalta el azt. Négy héttel ezelőtt Riemer tanárhoz utazott, hogy vele betegségéről konzultáljon. A professzor több napi gondos és alapos vizsgálat után vesekő jelenlétét állapította meg s az operáció szükségességét hangoztatta. Május 5-én utazott fel Budapestre a főispán s 9-én hajtották végre az operációt, amely elsínte szép sikerrel kecsgetett. De csakhamar szivgyöngesség állott be a nagy betegnél, amely napról-napra fokozódott, sőt ehhez ahétfőre virradó éjszakán tüdőgyulladás is járult. E pillanattól kezdve rohamosan hanyatlott a beteg ereje, s ma délután négy órakor a halotti szentségek ájtatos felvé-

tele után csöndesen átszenderedett az örökkévalóságba.

Halálát mélyen sujtott özvegyén kívül nővére, Baross Boriska és fiverei, Baross Lajos és Baross Zsigmond gyászolják.

Holttestét Aradra szállítják és itt helyezik örök pihenőre. A vármegye nagy halottjának temetéséről a vármegye vezetősége még nem intézkedhetett, mert nem tudható, hogy a holttest mikor indítható el Budapestről.

Pihenni kénytelen az olasz gyalogság.

Budapest, május 22. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:
Ninos ujság.

Olasz harcok:

Az Isonzó mentén az ellenség tegnap arra kényszerült, hogy hét napi eredménytelen harc után gyalogságának pihenést engedjen. Csak Görztől keletre törtek előre, de visszavertük őket. Rohamjárőreink ezen a vidéken egy tisztet, 36 főnyi legénységet és egy géppuskát hoztak magukkal az ellenséges árkokból. A Karszt fensíkon időnként erősebb tűzérési tevékenység folyt. Karintniában és Tiroiban nincs változás. — **A vezérkar főnöke.**

Zürich. Milanói lapok már azzal az eshetőséggel számolnak, hogy a támadásokat az Isonzótól máshová helyezik át.

Luganó. Milanói lapok keseregnek az orosz állapotok fölött, a melyek nagyon ártnak Cadorna offenzívájának.

Budapest. A sajtószállásról jelentik: Az Isonzó hadsereg részéről eddig ma sem jelentenek harcokat.

Osszeomlott angol és francia támadások.

Berlin, május 22. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Az Ypern szakaszon, Loosnál, Oppynál és széles arevonalon Scarpetól délre, egész napon át élénk volt a tűzérési tevékenység. Az angolok több erős előretörés alkalmával, amelyek délelőtt Ballecourtnál, később Croisillesnél indultak meg és teljesen megheiusultak, véres veszteségeket szenvedtek és foglyokban több mint kilencven embert vesztek.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dames magaslatai és az Aisne között, Reimstől északra és a felső Vesle völgyétől a Suippes völgyig időnként heves tűzérési harcok fejlődtek ki. Nauroytól délnyugatra és délre a franciák a nap folyamán több ízben megtámadták magaslati állásainkat. Az ott küzdő württembergi ezredek ellentámadással visszaverték az ellenséget és több mint 150 foglyot szállítottak be. Este a Pahle hegy déli lejtőjén, Moronvillerstől délkeletre összeomlott egy francia előretörés. A Maastól keletre

tegnap feléledt a tüzelés. Itt kis előőrsi osztrózkodásokra került a sor, amelyek nekünk foglyokat eredményeztek. Egyik portyázó különítményünk Bouvencourtnál, Reimstől északnyugatra, támadást kezdett és öt ellenséges kötött léggömböt felgyújtott.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Nincs ujság.

Visszahívták az entente nagyköveteit Pétervárról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Zürich. Londonból jelentik: Buchanan be fogja adni lemondását, miután Párizsban francia nagykövet már elutazott Pétervárról, Charlotu olasz nagykövet visszahívása pedig küszöbön áll. Azt beszélik, hogy ezek a rendelkezések a munkások és katonák bizottságának követelésére történtek.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Skobelew kijelentette, hogy abból a célból, hogy az Internacionale helyreállítsák és a háborút befejezzék, nemcsak a német kormányral, hanem a Scheidennonnal, hanem az ördöggel magával és annak nagyanyjával is hajlandó tárgyalásokba bocsájtkozni.

Berlin. A kopenhágai Socialdemokraten vezércikkében azt mondja, hogy a közösbéke utjának megtalálása Dánia töladata. Hamis az a tétel, hogy az idő az entente szövetségese, amit épen az entente hangoztat, mert az orosz forradalom könnyen idézheti elő, hogy Németország időt talál tervei megvalósítására.

Rotterdam. Glasgowban 7000 főnyi

Keleti harcok:

A helyzet változatlan.

Macedóniai harcok:

A Prespa tó és a Cserna között, a Vardar két partján és a Struma mentén az ellenséges tűzérési tevékenysége ismét élénkebb volt, mint az előző napokban. — **Ludendorff**, első főszállásnök. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

tömeg a demokratikus béke érdekében tüntetést rendezett az Internacionale zászlói alatt. Gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amely a demokratikus békekötést kívánja és kijelenti, hogy Anglia és Amerika demokráciájának egy új gyarmati uralom megteremtésére kellene törekedni. Hasonló tüntetések voltak Anglia és Skócia más városaiban is.

Stockholm. A magyar kiküldöttek holnap fognak megérkezni Stockholmba. A tárgyalások menetéről hetenként kommunikéket adnak ki.

Stockholm. A munkások és katonák tanácsa 340 szavazattal 46 ellen napi-rendi javaslattal helyteleníti a kormány május 19-iki nyilatkozatát, mert az elutasítja azt a követelést, hogy az entente-tel kötött titkos szerződéseket nyilvánosságra hozzák.

Stockholm. A bolgár kiküldöttek és a békekongresszus bizottságának tárgyalásai kedvező mederben folynak. A bolgár szociálisták megbízottai az annexió és kártérítés nélküli békekötés mellett foglaltak állást.

Megkezdődik

az állami munkaközvetítés.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A kormány néhány hónap előtt rendeletben intézkedett a munkaközvetítés országos megszervezéséről. A rendelet értelmében Budapesten állami munkaközvetítő hivatal létesítettek, a melynek igazgatójává Andor Endre dr. miniszteri osztálytanácsost nevezték ki. A munkaközvetítés országos megszervezésével a kormánynak az a célja, hogy a háború befejezése után a hazatérő munkások számára megfelelő intézmények gondoskodjanak a munkaalkalmak nyilvántartásáról. A rendelet kibocsátása után nyomban megkezdtek a szervezési munkákat.

A budapesti állami munkaközvetítő hivatal első szervezése már is megtörtént, úgy, hogy a közeli napokban már is megkezdheti munkáját. Junius elsejétől kezdve a budapesti állami munkaközvetítő hivatal hetenkint rendszeresen kibocsátandó hirdetőműveken közli az ipari, kereskedelmi, bányászati, közlekedési munkakeresletet, illetve kínálatot. A hirdetőművek részletes és pontos kimutatását adják a budapesti munkapiacnak. A jelentéseket a napilapok is közölni fogják. A budapesti állami munkaközvetítő hivatal az illetékes munkaadó szervezetekkel már befejezte a szükséges tárgyalásokat és az első említett plakát megjelenésével egyidejűleg megkezdte már a hivatalos funkciót.

Ezek után majd a vidéki munkaközvetítő hivatalok megszervezése következik. Az előkészítő munkálatok, amelyek a vidéki munkaközvetítők szükségleteinek beszerzését felelelik, már elkészültek és a legközelebbi napokban Andor Endre dr. megkezdte a vidéki munkaközvetítők megszervezését. Valószínűleg a hónap végén Kassára utazik és az első munkaközvetítőt ott szervezi meg. Utána az erdélyi határszéli városokban folytatja munkáját és Brassó fogja itt megkapni az első munkaközvetítőt. Andor Endre dr. ezután sorra veszi azokat a városokat, amelyekben már a kormány rendelet értelmében a munkaközvetítők szervezését elhatározták.

A már is rendelkezésre álló adatok szerint a fővárosban nagy a munkahiány, ötven százalékkal nagyobb átlagban a munkaalkalom, mint a munkakereslet.

Lefoglalják a termést a cséplésnél.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A közéleti tanács és hivatal behatóan foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy miképp kellene a legigazságosabban elosztani az idei gabonatermelést. Az eddigi tanácskozás arra a megállapodásra vezetett, hogy elfogadják azt a módot, amit a városok kongresszusa ajánlott a kormány figyelmébe. E szerint az idei gabonatermést már a cséplés alkalmával rekvirálóak és a gazdák házi szükségletének maximumát csak azután, a Haditermék r.-t. kirendeltségeinek útján juttatják vissza a termelőknek.

A gazdák szövetsége élesen állást foglalt ez ellen és fölterjesztést intézett a kormányhoz, amelyben azt mondja, hogy a gazdák korántsem skarlják kivonni magukat a legszigorubb rékvirálás alól. sőt elvárják a szigoru hatóságtól ellenőrzést a határszéleken, ahol tényleg divik a gabonacsempészés. Ellenben ragaszkodnak ahhoz, hogy a gazdák háziszükségletüket a jövőben is a Haditermény beavatkozása nélkül tarthassák vissza. A kormány a kérdésben csak a Közélelmezési Hivatal meghallgatása után fog dönteni.

Tengeri csatára készülnek az angolok.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bern. A Viktoir a következőket írja: Az előjelek szerint az angolok tengeri támadásra készülnek. Eddig csak könnyű cirkálók aktivitásáról lehetett hallani, most azonban a felderítő szolgálatra kiküldött hajók 3500—5000 tonnás csatahajók, amelyek alkalmasak támadásra is. A támadás valószínűleg Seebrügge ellen fog történni, ami rendkívül nehéz feladat, mert Seebrügge csatornájának nagy része megerősített alagutakból áll, amelyeknek a légi bombák egyáltalán nem árthatnak.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink újabb sikerei az Atlanti Oceanon: Elsüllyesztettek 18000 bruttoregiszter tonnányi járművet. Ebből 10000 tonna vasküldemény volt Olaszországnak és Franciaországnak.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Marseilleből: Egy 8200 tonnás angol gőzös elsüllyedt.

Maradjunk, akik voltunk!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mire számíthatnak ellenségeink, hogy háborus kudarcuk hosszú láncolatának s csak legutóbb megismételt, áldozatokban hihetetlen mérvű erőfeszítéseik meddőségének dacára sem jőzanodnak meg s még mindig nem kapnak két kézzel megváltásuk egyetlen lehetősége, a béke után? Nem lehet ennek más magyarázatát találni, minthogy még mindig eredménykednek a front mögötti kitartás kimerülésében s hogyha az ő hadseregük már nem is, de belső támasztékának a megrohanása hadseregünknek különben lebirhatatlan ellenállását utoljára is még megtörheti.

Ellenségeinknek ez az utolsó szál reménye az a kötelességet hártja ránk, akik a front mögött vagyunk, hogy minél kegyetlenebbül kiábrándítsuk őket ennek ennek a feltevésnek legcsekélyebb valószínűségéből is. Bizonyosságot kell tennünk arról, hogy vagyunk akik voltunk és maradunk, akik vagyunk. Hitünk is, akarattunk is ugyanolyan rendületlen, mint volt, mikor ezt a rettenetes önvédelmi harcot felvettük, miután ránk erőszakolták. Es kitartásunk nem hogy csökkent volna, de még szívósabbá edződött úgy az eddig elért páratlan sikerek, mint a máig kiállott nehéz próbák tüzeiben. Nélkülünk számolnak tehát ellenségeink, amikor front mögötti kimerülésükben, vagy akárcsak ellanyulásunkban is reménykednek.

Hogy ez így van s hogy mi itthon levők a győzelmes békének jövődjébe zavartalan fejlődésünk biztonságának kiküzdésében rendületlenek, sőt szilárdabbak vagyunk, mint valaha, ezt mindennél meggyőzőbben bebizonyíthatjuk

a hadikölcsön eredményével. Minél nagyobb sikert mutatunk föl, annál tarthatatlanabb ellenségeink kapaszkodása utolsó reményességünkbe amit a magyarság kimerüléséhez fűznek. Látni fogják ennek a sikernek arányaiból, hogy ránk dicő hadseregünk az áldozatkészség legszélsőbb határig számíthat s akkor talán meghígnak annyira, hogy kapnak ismételt is dokumentált békehajlandóságunkon s ez az iszonyu pusztulás valahára véget ér.

A hadikölcsönnek ez a jelentősége és sikerének a fényéből ránk világító ez a kilátás lebegjen a szemünk előtt állandóan és folyton-folyvást serkentsen arra, hogy a hadikölcsön eredményéhez való hozzájárulással valamilyen az ellenség fölött kínálkozó ezt a legelőbb győzelmet mozdítsuk elő.

A város jegyzése.

A város pénzügyi bizottsága ma délután 4 órakor ülést tartott Zubor Andor adóügyi tanácsnok elnöklésével, a VI. hadikölcsönre való jegyzés tárgyában. A hatodik hadikölcsön jegyzésére 9 aradi takarékpénztár tett a városnak ajánlatot. A pénzügyi bizottság elhatározta, hogy félmillió korona névértékű VI-ik hadikölcsön kötvény jegyzésére tesz javaslatot a csütörtöki közgyűlésnek. Az 500.000 koronát a 9 aradi takarékpénztárnál fogják jegyezni, a város közönségének az intézeteknél levő betétei arányában. Kézpénzben letizetnek a félmillióból 100.000 koronát, az összeg többi részét pedig az újonnan jegyzett hadikölcsönkötvények jövedelméből fogják törleszteni.

A pénzügyintézeteknél ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Schwarz Simon Fiai és Társa 20.000, Árvai, Jánosné 10.000

Az Arad-Országos Takarékpénztárnál ma 687,500 koronára jegyeztek. A végösszeg itt 2.047.350 koronára rug. Az aradi és vidéki nagybirtokosok élénk részt vesznek a hatodik hadikölcsönben.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál sokat jegyeztek a ma nap folyamán. A jelentősebb tételek ezek: Messzer Antal 40.000, Scheer Nándor 30.000, Adelman József 25.000, Haubenreich József 20.000, Szathmáry Mihály 10.000, Nagy Pál 10.000, Farkas Abrahám 5000, N. N. 12.000, Balogh János 5000, Guttmann Samuné 6500, Korniss Testvérek 5000, Schill József 1000, Klein Lagda 1000. Összes jegyzés 417.000 korona.

Az Ipar és Népbanknál a következők jegyeztek: Özv. Kohn Mórné 20.000, Autonom Katolikus Kör 2500, Laczó János (Békésesaba) 1000, egyéb jegyzés 1300. Összes jegyzés 199.450 korona.

A Viktória Takarékpénztárnál ma 22.000 koronát, eddig összesen 137.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: N. N. 30.000, K. J. 15.000, Holscheid Mihály 4000, Kiss Margit 200. Az összes eddigi jegyzés 427.900 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál: Kneffel Lajos 15.000, Fischer Illus és Sári 5000, Aradi Kereskedők Köre Halpern Miksáné alapítványa 3000, Lengyel Sándor 2700, Auerbach Janka 1000, egyéb jegyzés 4000. Összes jegyzés 287.700 korona.

Jegyezzünk hadikölcsönt, mert ezzel hazafias kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük.

Leltározzák Ferenc József hagyatékát.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A budai királyi várak fényes termeiben leltározó bizottság kezdte meg munkáját ma reggel, a magyar főudvarnagyi bíróság, mint őfelsége hagyatéka magyar részére illetékes hatóság, rendelete folytán.

Boldog emlékü I. Ferenc József király magyarországi hagyatéka nagyrésztben az évtizedek során a vázolt festményekből s egyéb művészeti tárgyakból áll, valamint ide tartoznak még az összesen 21 millió korona értékben jegyzett magyar hadikölcsönkötvények is. Az elhalt király egyéb vagyona Ausztria területén van s ezek leltározását ott végezték s most került a sor a magyarországi vagyon összeírására.

Örökösökül jelentkeznek az elhalt király két leánya, ugymint: Gizella bajor királyi hercegnő és Mária Valéria királyi hercegnő, valamint a király unokája, a mi feledhetetlen Rudolf trónörökösünk egyetlen leánya Windisch-Graetz Erzsébet hercegnő.

A leltározást Wolff Károly udvari tanácsos, a magyar főudvarnagyi bíróság elnöke intézi, a ki az érdekeltek előterjesztése alapján a műtárgyak becsülésére Térey Gábor udvari tanácsost, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatóját rendelte ki hivatalos szakértőül s a kinek megesketésével kezdődött a leltározás aktusa.

Mária Valéria királyi hercegnő képviseletében Pekár Imre dr. ügyvéd jelent meg a leltározásnál, míg Windisch-Graetz Erzsébet hercegnőt Nagy Emília dr. udvari tanácsos képviseli.

A bizottság Jambrikovich László főudvarnagyi titkár kalauzolása, mellett az óriási épületben teremről-teremre jegyzékbe foglalja az elhalt felség magántulajdonban volt tárgyait, szigorúan elkülönítve ezeket a magyar korona vagyontárgyaitól, amelyek természetesen nem tárgyai a hagyatéki eljárásnak.

A leltározás több napig eltart s azután Gödöllőn folytatódik ugyanez a munkálat.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Az orosz cár lovaglótanára a nyári színházban. Penteken, május hó 25-én este 8 órakor kezdődik egy érdekes négy napi vendéjáték a nyári színházban, melynek résztvevői a sport-művészvilág legjobbjai közé tartoznak. Köztük a hírneves iskolalovár Reinseh Károly, aki a német császár által lett kitüntetve és a háború kezdetéig az orosz cár és legma asabb tisztjeinek tanára volt. Ot hónapi internálás után mint eseregelőly visszakapta szabadságát. Reinseh iskolalovár, itteni vendéjátéka alkalmával a híres „Csárdás király” telivér iskolalovát mutatja be, mely magyar motívok után van a magas iskolában idomítva és lovagolva. A további kitűnő műsor oly gazdag, hogy hasonlólt vidéki körúton még eddig nem láttak. Jegyek mátol fogva a téli színház pénztáránál az összes előadásokra előre válthatók.

* Ibsen és a marosvásárhelyi tanári kar. A marosvásárhelyi színház néhány nap előtt ifjusági modern klasszikus előadásul Ibsen Kísértetek című drámáját tűzte ki előadásra. Ebből az alkalomból az egyik helyi lap a következő kritikát írta Ibsenről: „Ibsen legkinosabb és legperverzebb drámáját tűzte ki az igazgatóság ifjusági előadásul. A vérhaj és vérfertőzés, tabess és paralízis körül mozgó szindarabra azonban a helyi középiskolák — igen helyesen — nem viszik el az ifjuságot. A ref. kollégium és kath. gimnázium tanári kara így határozott.”

OTTENBERG TIVADAR.

1858—1917.

Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója, az ipar és kereskedelmi kamara elnöke ma délután fél öt órakor meghalt.

Az alkotó erő is elgyöngül, a teremtő energia is tétlenné válik, az építő kéz is fáradtan aláhanyatlik, ha az enyészet hervasztó, fagyos szele feléje csap. A természet eme kegyetlen törvényének szomorú megvalósulása áll előttünk most, amikor a pihenés nélküli munka, az alkotó cselekvés nagyszerű szellemi és fizikai gépezete, Ottenberg Tivadar udvari tanácsos váratlan kimúlásának lesújtó híre markol a szívünkbe. Arad társadalmi és közgazdasági életének s az egész ország pénzügyi világának mérhetetlenül nagy vesztesége Ottenberg Tivadar elhunyt. Az a negyedszázad, amit az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatói székében eltöltött, számára a heroikus munka korszakát jelentette. Mindenki tudja, mert hiszen az élete könyve ép úgy ki volt tárva, mint nemesen érző szíve a szenvedők előtt, hogy a saját maga csaknem páratlanul álló akaraterejével, szorgalmával, végtelen nagy ambíciójával s állandó tanulmánygyűléseivel jutott arra a magaslatra, amelyről most hirtelen magával rántja a kegyetlen halál. Egyszerű vidéki tanító fiából már harminchét esztendő korában vezérigazgatója lett a vidék egyik legnagyobb pénzügyi intézetének, elnöke a legnívósabb vidéki kereskedelmi és iparkamarának és udvari tanácsosi méltóság formájában ragyogott reá a köz javára történt áradozásáért kijáró legfelsőbb elismerés. S ha most, ötvenkilenc esztendő korában el nem ragadja a saját maga csodálatosan nagy energiájával megteremtett eme gránit emelvényről a kegyetlen végzet, akkor nem állott volna meg a haladásnak, a fejlődésnek göröngyös, de mindig felfelé vezető útján.

Bámulatos elme fénye lobbant most utolsó. Ottenberg Tivadar már évtizedek óta ugyszólván a zsebében hordta a saját halálos ítéletét, mert szervi baj gyötörte, amely állandóan az életét fenyegette. Ámde ő nem törődött a reá leselkedő veszedelemmel, hanem éveit megszügyenítő fűrgeséggel pihenés nélkül dolgozott. A tétlenség mardosta az elméjét és a cselekvés, a munka volt az orvossága. Két nappal ezelőtt is, amikor meglátogattuk, mosolyogva, de mély hörgések között mondta s forró kezével a tennivágyást kifejezően gesztikulált:

— Még ne irjanak rólam nekrológot, még nem érzem a halál közeledését... még sok dologom van... a bankban és a kamarában. Csütörtökön közgyűlés lesz, már le is diktáltam a megnyitó beszédemet... a hatodik hadikölés... csak már jól kelhetnék... a hatodik hadikölésnél nagyot szeretnék produkálni... de azt hiszem, hogy már hamar felkelhetek... csak az különös, hogy nem tudok enni, nem furcsa?

Aztán mosolyogva, bizakodó pillantással hanyatlott hátra s nem is sejtette, hogy láztól pirosuló, becsúszó arcára már oda lehelt a bucsúhaját a halkan elsuhanó élet... Az élet, amelyet ő úgy szeretett, az élet, amelyet nagyon tudott értékelni annak minden örömeivel, izgalmaival, küzdelmével és gyönyörűségével... az élet, amely még oly sok szép nemes munkát és becsületes előrelépést tartogatott számára.

Az élet virágos kapuja bezárult Ottenberg Tivadar mögött, még mielőtt befejezhette volna mindama terveket, amelyeket betegágyában

lázasan lüktető agygyal önmagának megígért. Szíve, az az őszinte, becsületes jó szív, amely annyi szegény, nyomorgó ember könyvét száritotta fel, utolsó dobant. De most záporként fognak omolni a könyvek, amelyeket ő életében melegen érző, gavallér szívének parancsára jötteteivel visszanyomott. Gyászolják Ottenberg Tivadart mindazok, akik ismerték, még azok is, akik csak felületesen érintkeztek vele; akik azonban közel juthattak lelkéhez, őszintén megcsirítják benne az igaz embert, a páratlanul készséges barátot, a nagy elmét, akinek alkotásai, tettei még akkor is itt élnek közöttünk, amikor Ottenberg Tivadar porai már régen az enyészet ködébe veszttek.

Ottenberg Tivadarról.

Írta: Varjassy Lajos.

Ottenberg Tivadar halála a legnagyobb gyász és a leghelyrehozhatatlanabb csapás, a mi az aradi kereskedelmi és iparkamarát egyáltalán érthette. Közel hét esztendeje lesz annak hogy Ottenberg Tivadart a kamarai tagok bizalma az elnöki székre ültette s azóta a legnagyobb odaadással, a legbuzgóbb ügyeszeretettel, kiváló képességeinek soha nem lankadó erejével és nagy szívének végtelen szeretetével igyekezett a gondjaira bízott intézmény érdekeit előmozdítani. Hét éves működése alatt nem volt a kamarának közgyűlése, amelyen az elnöki tisztet ne személyesen töltött volna be, nem volt a kamarának ügye, mely iránt a legnagyobb érdeklődést nem tanusította volna. Előnké választását heves küzdelem előzte meg, de abban a pillanatban, midőn annyira szeretett állását eloglaltta, működését soha disharmonia vagy félreértés közte és az elnökség többi tagjai között nem zavarta soha, nézeteltérés közte és a kamara tisztviselői között fel nem merült. Kimondhatatlan gyászt és végtelen fájdalmat jelent reánk nézve az ő eltávozása és a kamara minden tagjának és alkalmazottjának a legodaadóbb munkásságára lesz szükség a jövőben, hogy a kamara működése az ő feledhetetlen emlékéhez méltó legyen.

Ottenberg Tivadar mint bankigazgató.

Írta: Faragó Rezső.

Körülbelül egy esztendeje a Pénzügyi Központ alakulásánál a fővárosban egybegyűltek az ország bankigazgatói. A nagybankok tokecézárjai mellett vagy hat-hétszáz vidéki direktor, a hazai pénzügy minden tájáról és minden szögletéből. És az érdekes, előkelő társaság legnagyobb részének eleven érdeklődése, nagyrabcsúlást és ragaszkodást sugárzó üdvözlése nem a tokecézárakat, a pénzügy világ legelsőit kereste és köszöntötte, hanem Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját. Többen, közöttük egy tudunai takaréknak már nem fiatal vezérigazgatója, így aposztrofálta:

— Boldog vagyok, méltóságos uram, hogy megismerhettem és hogy kezét megszoríthattam...

És ez nem volt alázatos bók, hanem hü kifejezője annak a tekintélynek és annak a népszerűségnek, amely Ottenberg Tivadart, az egész ország pénzügyi életében körülvette. És akik aradiak akkor ott voltunk, láthattuk: Ottenbergnek igazi értékét nem is Aradon ismerik, ahol intézetének alaptökéjét meghuszosította, torgalmát hatalmas arányokban bontakoztatta ki, hanem az egész országban, mindazok, akik látó szemmel nézik a magyar pénzügyi életnek, a hazai hitelügynek fejlődését, jelentős mozzanatait.

Ottenberg Tivadart hatalmas tudása és csodálatraméltó energiája tette kiváló emberré. Akik ennek a két tulajdonságnak jeleit közvetlen közelből megfigyelhették, azok közül egyesek azt mondták: az ő egyéniségének, az ő teremtő és szervező zsenijének szüke a keretek, amelyek közé sorsa rendelte. A fővárosban, a nagy koncepciók terén kellett azoknak érvényesülni. Ottenberg Tivadarnak merész ivű

karrierje ezekre a véleményekre rácafolott. Ő tudott ezeken a kereteken, a valaha lokális jelentőségű hivatáskörön egyre jobban bővíteni, egész addig, ahol az intézet nagy alaptökéje jelentőségben közvetlenül a fővárosi nagyobb bankok közelébe helyezte.

De tudott dolgozni, — ahogyan sokan nem tudnak és nem tudnának dolgozni azok közül, akik Ottenberg Tivadar hivatalát, pozícióját megtalálták irigyelni. A hivatalban késő délutánig, estig, százfelé néző és huszfelé disponáló, fegyelmezett, erélyes munkát végzett és ez a munka nem szüntelt, amikor a hivatalát elhagyta és a szeméin meglátszott a magával hozott eszmék és gondok nyoma. Mindenről tudott és a legkisebb ügyet se intézték el nélküle. Még üdüléseit és kuráit, amelyek oly annyira ráérték az ő tuleröltetett szervezétére, megzavarták a telefonálások és levelek, a melyekkel ilyenkor is mindenről intézkedett.

Intézetére büszke volt és azt az odaadó gondoskodást, szeretetet, amellyel iránta viseltetett, minden térre átvitte. Az Aradi Első Takarékpénztár évi jelentései úgy készültek, hogy abban minden szónak, minden mondatnak helyét, jelentőségét és súlyát kettőzött figyelem mérlegelte. „A mikor az intézet a világ előtt megjelenik és megnyilatkozik, olyan formában tegye azt, hogy minden hozzáértőnek imponáljon.”

És volt még egy nevezetes, nagy és értékes tulajdonsága, — bár azt sokan nem tartják bankdirektori kelléknek. Egyszer egy ugynevezett „vaskezü” direktorról beszélünk, a mikor Ottenberg Tivadar így tett vallomást:

— A bankdirektor nem lehet érzéketlen gép és rideg diktátor. Nem lehet mindig az abszolút fedezetet és az intézetnek mindentől elzárkózó önző szempontjait tekinteni. Igen, vigyázni kell a pénzre, — de e mellett a bankdirektornak szívének is kell lenni.

Ottenberg Tivadarnak volt szíve és ez a szív, ennek a szívnek megnyilatkozása sok és nagy szolgálatot tett a pénzügyi krízisek idején, a melyeket az ő huszonkét esztendő bankigazgatói működése átért. Másuttá „vaskezek” még növelték a kárt és fokozták a pusztítást, a melyet a rossz pénzügyi viszonyok okoztak. Ottenberg Tivadar komoly helyzeteknél és kritikus időpontban segítséget adott és abban ismét az ő zseniális volt nagy, hogy a segítségnek eszközei és módjai nála mindig megvoltak és azokat ő intézete érdekeinek veszélyeztetése nélkül mindig rendelkezésre bocsátotta, — ép olyankor, a mikor a máskor bőven buzgó hitelforrások egyszerűen eltűntek a vidék számára.

Ezt a szívet ma örökre elszibbasztotta a betegség, amely erősebb volt az ő energiájánál és a pihenést nem ismerő munkavágyónál. A milliók, a melyeket intézetének és ezzel együtt városának, a köznek szerzett, gyarapított, hatalmas nyomai maradnak az ő fényes tehetségének és értékelhetetlen munkájának: de ennek a nagy szívnek emléke talán még tovább is fennmarad a sok ezer egzisztencia és tömérdek intézmény, vállalat körében, a melyeknek boldogulását, zavartalan fejlődését, szabad érvényesülését nagy részben és igen sokszor ez az immár porlásnak rendelt szív tette lehetővé.

Betegsége és halála.

Ottenberg Tivadar, tudvalevőleg minden tavasszal Aradtól távol, valamely üdülő helyen szokta a nagy munkától fáradt szervezetét reorganizálni. Az idén is a február 4-én tartott rendkívüli közgyűlés után a Grác melletti Maria-Grünbe ment és négy heti kurázás után kipihenve, friss erővel tért haza és látott a munkához. Az utóbbi időben rendkívül sokat kellett Budapestre utaznia és május első napjaiban szintén a fővárosban tartózkodott. Május 8-án kissé gyöngélkedve tért haza Budapestről. Családja előtt háléről panaszkodott és előbb azt hitték, hogy influenza támadta meg szervezetét. Az erős fizikumu férfiú eleinte hallani sem akart arról, hogy ágyba kerüljön, azonban hitvese kérésére mégis otthon maradt. Néhány nap múlva állapota rosszabbra fordult és orvosai: Löwinger Miksa dr. kórházi helyettes-igazgató főorvos és Grossmann Jakab dr. orvos konziliumot tartva megállapították, hogy mellhártyagyulladás lépett fel nála. Az első napokban láza ugyszólván alig volt, ké-

sőbb azonban erős láz gyötörte és *anni egyáltalán nem tudott*. Állapota napokon keresztül egyformán kedvezőtlen volt, azonban a katasztrófa bekövetkezését csak tegnap, hétfőn sejtették az orvosok. A betegséget okozó izzadmány ugyanis vasárnap délután egyre jobban terjedni kezdett és ezért az orvosok elhatározták, hogy dacára a nagy beteg régi cukorbetegségének, operatív beavatkozással távolítsák el az izzadmányt. Ottenberg Tivadar állapota hétfőn délután változott hirtelen rosszabbra és ezért az orvosok a család megnyugtására telefonice Aradra kérték Benedikt Miksa dr. egyetemi tanárt. Egyben elhatározták, hogy az est folyamán próbapunkciót végeznek, megtudandó, vajjon az izzadmány milyen indulatu. Ez a próbapunkció arra a szomorú meggyőződésre vezette az orvosokat, hogy az izzadmány tele van streptococcusokkal, amelyek mérgező hatásukkal az egész szervezetet rövid idő múlva el fogják árasztani.

Tegnap este 11 óráig Ottenberg Tivadar teljesen öntudatlan volt, ettől kezdve azonban szemelete folyton hanyatlott, míg végre hajnali 3 óra tájban annyira rosszul lett, hogy az orvosok minden percében várták a vég bekövetkezését. Hajnali 4 órakor a nagybeteg agóniázni kezdett és a kora reggeli órákban el is terjedt halálának híre. Az agónia megkezdésétől fogva az orvosok kofeinn injekciókat alkalmaztak. Reggel fél kilenckor Budapestről megérkezett Benedikt orvosprofesszor, aki azonnal konyhasó infúziót adott. *Egyben ő is kijelentette, hogy a nagybeteg menthetetlen.* Ottenberg Tivadar hajnali 3 óra után egyáltalán nem tért magához és agóniájának ma délután fél 5 órakor végét vetett a kegyetlen halál. A halálkor mellett állandóan ott tartózkodott felesége és három leánya, valamint Löwinger Miksa dr. és Groszmann Jakab dr. Barátai közül az egész éjjel ágya mellett töltötte Adler Andor és Stauer József, továbbá Barra Gyula dr. és családja. Ma reggel megérkezett egyik veje Farkas Mihály dr. Kora reggeltől halála percéig az érdeklődők egész tömege sereglött lakásához, ahol nem győzték megadni a szomorú felvilágosítást.

A temetés.

Ottenberg Tivadart e hó 24-én, csütörtökön délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra a Forray-utca 1. számú házból. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara, amely 7 éven át volt fáradhatlan munkásságú elnökét vesztette el, csütörtökön délután 3 órakor gyászgyűlést tart, amely után a kamara testületileg vonul a temetésre. A kamara nevében Varjassy Lajos dr., kamarai főtitkár bucsuztatja el Ottenberg Tivadart. A kamara e hó 24-én, délután fél ötre rendes gyűlést hívott egybe, amelyet természetesen elhalasztanak az elnök temetése miatt. Itt említhetjük meg, hogy boldogult Ottenberg Tivadar nagy ambícióval készült erre a közgyűlésre és beteg ágyában le is diktálta tanulmányszámába menő elnöki megnyitóját, amelyet most már mint az elnök közgazdasági végrendeletét fogják a kamarai tagokkal megismertetni.

Életrajza.

Ottenberg Tivadar 1858. novemberében Aradon született, tehát 59 esztendő volt. Iskoláit Aradon és Temesváron végezte, aztán pedig szülei Brunnbe küldték. Onnét hazatérve, 40 évvel ezelőtt az Aradmegyei Takarékpénztárhoz ment gyakornoknak s e pénzügyi intézet kötelekében 23 esztendeig működött. Az intézetből mint cégvezető titkár vált meg az 1895. év októberében, amikor az Aradi Első Takarékpénztár Lukácsy Miklós vezérigazgató halálával pályázat mellőzésével vezérigazgatónak hívta meg. Széleskörű közgazdasági tudásával és bámulatosan nagy szorgalmával, továbbá megnyerő modorával, lekötésében szövélves érintkezési képességével folyton magasabb piederzáltra emelte, úgy hogy ma az Aradi Első Takarékpénztár a vidéki pénzügyintézetek között — úgy tökegazdaságával, mint horribilis forgalmával — jóformán az első helyet foglalja el.

Nagyon jellemző Ottenberg Tivadar működésére az Aradi Első Takarékpénztár akkori és mostani állapota. 22 esztendővel ezelőtt a ma hatalmas pénzügyintézet saját tőkéje csak nyolcszázötvenezer korona volt, ma pedig 20 millió koronán felül áll, ami legekleatásabb bi-

zonyítéka a közönség bizalmának és ragaszkodásának; a 22 év előtti tárcaálladéka két és fél millió korona volt, most a 35 millió koronát is meghaladja, váltótárcaja pedig négy-szeresét teszi az akkorinak. Fogalmat alkothatunk magunknak arról a bámulatos munkáról, amit Ottenberg Tivadar évtizedek óta kitejtett, ha tudjuk, hogy intézetének évi forgalma eléri az egy milliárdot.

A háboru alatt a leghazafiasabb buzgalommal szolgálta a nemzeti hitelműveletek nagy ügyét és az ő fáradhatatlan buzgalomának, hazafiúi lelkesedésének elvitathatatlanul igen jelentős szerepe volt abban, hogy Arad minden alkalommal harminc millió koronán felüli jegyzésekkel vett részt a kölcsönjegyzésben. Vezérigazgatói tevékenységének egyik legfontosabb cselekedete volt az, hogy intézete és a Hitelbank között szoros kapcsolatot teremtett.

De e rengeteg munkája közepette mindenre tudott időt szentelni. Amikor az Aradi Első Takarékpénztár 50 esztendő lett, megírta az intézet történetét, amely ma annak idején élénk feltűnést keltett szép írásmódja és tartalmassága révén, a ma is első helyen áll az ilyen természetű monografiák között.

Társadalmi téren nagy jelentőségű szereplés jutott a most elhunyt férfinak, akit minden fontosabb akció élén ott láthattunk. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöki székében olyan munkásságot fejtett ki, amellyel példaképpen állt az összes vidéki kamarák elnökei között. Amikor a kamara negyven éves jubileumát ünnepelte a közgazdasági világ, akkor az arra leghivatottabb országos tényező kifejezést is adtak e fölött való őszinte elismerésüknek. Ő nem tekintette pusztá címnek az elnöki tisztséget, hanem a kamara titkári és elnöki osztályának fontos és nagy felelősséggel járó munkájából is részt kért. A kamara közgyűlésein elmondott elnöki beszédei mindig irányítónak szolgáltak Arad és a környék közgazdasági életében.

Arad város ügyeiben, mint a város törvényhatósági bizottságának tagja, régóta nagy jelentőségű munkát fejtett ki és különösen a pénzügyi bizottságokban érvényesítette tudását, tapasztalatait, tehetségét, s a város közgyűlésein is számos sikert aratott frappáns szónoklataival, amelyekkel nem egyszer bizonyosságát szolgáltatva, hogy egyike volt Arad legértékesebb egyéniségeinek.

Berliniek egy heti élelmiszere

— Saját tudósítónk teletoujelenése. —

Berlin összes községeiben e héten a következő élelmiszerek kerülnek egyenlő kiosztásra:

100 gramm kenyér, 500 gr. hus (ebből 250 gr. kedvezményes áron városi husjegy ellenében), 5 font burgonya, 50 gr. vaj és 30 gr. margarin.

Berlin:

Csütörtöktől kezdve minden 10 élelmiszergyegyszelvény ellenében 100—100 gr. süteményt adnak. A hatóság tudatja, hogy a legközelebbi kávépótlék kiosztás csak júniusban lesz és ezért kereskedőknek tilos a május navi szelvények beváltása.

Sertés húst tekintettel a csekély készletre, további intézkedésig csak minden hét csütörtökjén szabad árusítani.

Schöneberg:

A befőzésre való cukorral egyidejűleg kerül kiosztásra a méz. Az a háztartás, amely nem főz be gyümölcsöt, nagyobb mennyiségű mesterséges mézet, vagy déli gyümölcs marmeládát kap.

A hatóság által szétosztásra kerülő halat ezentúl csak hal-jegy ellenében lehet vásárolni.

Wilmsdorf:

Hetenkint 3 tojás, 375 gr. cukor, 125 gr. tésztaemű (18 pf.), 200 gr. árpakása (12 pf.), 50 gr. szárított főzelék (25 pf.). Jegy nélkül kapható: Sózott hering 5 font (fontja m. 1-80), egy font brandenbúrgi savanyu répa (fontja

20 pf.) A 65 évnél öregebb személyek egy doboz sterilizált teljes tejet kapnak.

Neukölln:

375 gr. cukor, 3 tojás és a burgonya-jegy ellenében 1000 gr. sütemény. Jegy nélkül kapható: Fél font mesterséges méz, egy font savanyu káposzta, hal és füstölt nemű a készlet szerint, továbbá keksz és hagyma. Négy tagból álló háztartás 2 csomag, több tagból álló 4 csomag bablisztet.

Friedenau:

Két hétre: 4 tojás, 375 gr. cukor, továbbá minden 6 évnél idősebb gyermek részére fél font cukor egy hónapra. Egy csomag édesítő, egy negyed font zabkészítmény, egy csomag maggi-leveskocka, egy csomag zöldség, levespor, 100 gr. szárított főzelék és 100 gr. szirup. Jegy nélkül kaphatók: Savanyu uborka, fűszer, só, szárított zöldség a készlet szerint, ételolaj, hus leves dobozban, sózott bányahús és friss hal.

Királyt kéri keresztapául 23-ik gyermekéhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A birtokosere rovat sorából pár nappal ezelőtt olvastuk, hogy Hoffenpradl József aradi cipésmester 35000 koronáért megvásárolta a Kossuth-utca 16. számú házat.

Maga a tény nem lenne feltűnő, hisz ma különösen a háboru alatt nem megvetendő jövedelmet biztosít a cipész mesterség, ha nem tudnók azt, hogy ezt a vagyont egy három lépés hosszú és másfél lépés szélességű kis műhelyből állott napi 16 órai munkával hozta ki ugyszólván egymagában két munkáskéz, Hoffenpradl József két keze.

Ellátogattunk ma hozzá a Kossuth-utca 80. sz. alatti kis cipésműhelyébe, ahol szinte éjjel-nappal, szakadatlanul dolgozik egy inasával. Leülni is alig lehet a műhelyében, oly kicsi. A szorgalom, a munka megtestesülése ez az ember. Szerényen felelt kérdéseimre s ismertette példás családi életét, mely már magában véve is megérdemli azt, hogy példadással hird adjunk róla.

Hoffenpradl József ma 56 éves.

Harminc év óta önálló iparos és harmincegy év óta nős. — Szegényen nősült. Feleségét rövid idővel esküvője előtt ismerte meg s bár nem akart megköszölni, addig, míg egy kis vagyont össze nem gyűjt, hogy feleségének biztos otthont adhasson, cserbenhagyta elvét, amikor feleségét mások ajánlatára megismerte. Megköszönt szegényen és hogy mennyire szeretete asszonyát, arról legjobban az anyakönyvi hivatal adatai beszélhetnek. *Harmincegy évi házassága alatt 22, mond huszonkét gyermeknek adott életet a felesége.* — Ezekből életben van nyolc. Hátfu és két leány. A legidősebb 28 éves fiú, a legfiatalabb három éves leány. Az ég áldása azonban korántsem ért még véget, mert rövidesen újból, tehát már 23-adszor várják a gólyát látogatóba. Az asszony ma 46 éves vagyis, amikor férjhez ment 15 éves volt. Soha nem volt beteg, mindég ellátta házának teendőit, nevelte gyermekeit s amellott segítségére volt férjének abban, hogy szép kis vagyont gyűjtsenek az ugrásnyi kis cipésműhelyből. — Az asszony ideális anyasága mellett a férj soha sem látogatta a korosmákat, egész életét a munkának szentelte és mert hogy úgy érezte hogy becsülettel szolgált meg polgári kötelességeit, születendő gyermekéhez a királyi párt keresztapának kérte fel.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

Gyöngyös porrá égett.

— Ezerhatszáz ház pusztulása. — Kilenec halott, százhusz sebesült.

— Az elhamvadt város. —

— Saját tudósítónk telefontelefontelentése. —

Gyöngyösről jelentik: A város ma délután 4 órakor még lángokban áll. Már a Jókai-utca legszélső házai égnék. A tegnapelőtt óta dühöngő szélvihar minden mentést hiábavalóvá tesz. A tűzvész áldozatainak száma halottakban 2. De pontosan nem lehet megállapítani, mert a lemerőket megközelíteni sem lehet. Hatvanból folyton jönnek a vizet szállító vonatok de, a tűzörség és a katonaság nem sok hasznát veszi a víznek, mert a szélviharban minden oltsági kísérlet kudarcot vall. Az áldozatokat és betemetett embereket nem tudják menteni. A városi hatóság Budapestről utászapatokat kért, hogy a beomlással fenyegető leégett házakat lebontassák. A tűzvésznek az élelmiszer raktár is áldozatul esett és így a földöntúto lakosság ezreit éhínség veszedelme is fenyegeti.

Délután a belügyminiszter egy vagon lisztet és egy vagon burgonyát küldött Gyöngyösre, a fővárosi kenyérgyár pedig 3000 kenyert indított utnak, továbbá 50000 korona pénzbeli segílyt utalt ki a legsürgősebb szükség enyhítésére. Hatvanból Sternberg Adalbert cukorgyári igazgató egy vagon élelmiszerekkel szintén Gyöngyösre érkezett és megkezdte annak szétosztását. A belügyminiszter Kampis János miniszteri tanácsost, a közjótékonysági ügyosztály elnökét küldte ki Gyöngyösre. A tűzvész megfékezésére a budapesti tűzörség részéről ma délután 2 órakor a keleti pályaudvarról gyorsvonaton Gyöngyösre utaztak Marinovich Imre, a tűzoltótestek országos egyesületének elnöke, Janicsk Andor budapesti tűzoltóparancsnok, Blaschnek Hugó főhadnagy tűzoltótiszt. A budapesti tűzörséget Janicsk parancsnok utasította, hogy minden intézkedésre készen legyenek.

Gyöngyösről jelentik: Este háromnegyed 7 órakor a tűz még egyre tart. A főtér lángokban áll, több ház beomlott. Leégett eddig 1600 ház, halottak száma 9, sebesülteké 120. A tűz úgy keletkezett, hogy a közkörház mosókonyhájának kéményéből egy szikra kipattant és a szomszédos házak zsindeley tetejét fölgyújtotta. Budapestről folytonosan érkeznek új segílyvonatok ruhával és élelmiszerekkel.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A gyermekvédő liga intéző bizottsága tizezer koronát szavazott meg a hajléktalanná lett gyöngyösi gyermekes családok részére. Ugyanennyit adott át a gyermekligának Surányi József tanácsos is. A liga részéről gróf Vay Gáborné a liga elnöknője Széchenyi László gróf társaságában Gyöngyösre utazik. A Budapesti Tudósító jelenti, hogy a József városi kör a gyöngyösi károsultak javára ezer koronát küldött.

Gyöngyösről jelentik: Mártonffy Lajos hatvani főszolgabíró, a ki ideérkezett és a ki annak előtte tizenégy évig volt Gyöngyösön szolgabíró, a következő részleteket mondta el a veszedelemtől:

A tűz most háromszor akkora területen pusztított, mint 1904-ben. A legnagyobb baj az volt, hogy víz sehol sem volt. A különvonat, a mely segílyül érkezett, fecskendőt is hozott magával, a melyet azonban nem tudtak használni, mert nem volt víz. Ugy kellett Hatvanból vonaton vizet hozatni.

A kár igen nagy s eddig még megközelítően sem becsülhető fel. Talán a legnagyobb baj a lakosságra, hogy teljesen leégett a városi közlelmezési isoda raktárépülete összes áruival egyetemben.

A közlelmezési hivatal ugyanis megszüntette a lisztellátást s a várost a saját erejére utalta. A felhalmozott készlet odaveszett, ugyszintén a lakosságnak a magánlakásokban őrzött élelmiszerekészlete is. Az építkezés mostani drágasága mellett azonfelül félt, hogy a lakosság nagyon soká juthat fedél alá és a szomszédos községek vendégszeretetére lesz utalva.

Egy gyermekágyas asszony odaégett az egyik épületben.

A szomszédos és Gyöngyössel összeépült Gyöngyöspüspökön huszonöt-harminc ház égett le.

Gyöngyösön a városháza melléképületei leégtek, a főépületet a hatvani és a gyöngyösi solymosi tűzoltók megmentették. A Gyöngyösi Kereskedelmi Bank néhány éves emeletes épülete pincéig leégett. Elpusztult a Mátrabank és a Gyöngyösi Agrárbank, ugyszintén mind a négy gyógyszertár és a két vendéglő.

A nagytemplom két tornyával egyetemben teljesen leégett. A zsidótemplom kupolája éjfélkor kapott lángra. A református paplak a föld színéig leégett. A katolikus parókia melléképületei elpusztultak, a főépületet azonban a plébános és a papok megmentették. Elpusztult sok régi ugynevezett mágnásház, így az Almássyak, Beust bárónak és Majláth országbírónak a háza.

A polgári fiúiskola leégett, a gimnázium megmaradt. Az állami polgári leányiskola melléképületei leégtek, a főépület megmaradt. A Sőház-utcai elemi iskola leégett, ugyszintén az Uri-utcai óvóiskola is, valamint az utóbbival egybeépített lakás, amelyben Havas Pál igazgató, a Tanítók Országos Egyesületének elnöke lakott. A tűzoltóortanya teljesen elpusztult. Leégett a főszolgabíró magánlakása is, akinek hivatalos helyisége azonban épen maradt.

Csak a vasbeton épületek álltak ellen a veszedelemnek, így a Hevesmegyei Általános Bank épülete, melynek csak a teteje égett le.

Éjszaka egy óráig viz Gyöngyösre nem érkezett és így az oltásnál segédkező hatodik huszárezred, huszadik hegyi tűzrezred és a környékbeli tűzoltók csak azzal foglalatoskodnak, hogy ahol lehet, a romokat eltakarítják. A gyöngyösi állomásfőnökség kéznél levő tartály kocsiját Vámosgyörkre küldte vizért, ez azonban nem érkezett meg. Az oltási munkálatok közben emberéletben kár nem esett, a lakosság az első ijedelemben a mátrai szőlő-hegyekre menekült és az ottani nagyszámú présházban rendezett be magának ideiglenes lakást.

Menekültek Gyöngyösről eddig nem távoztak s bár sokan kérték az állomásfőnököt, hogy Budapest felé indítsen külön vonatot, a lakosság közt kitört pánikot ezzel fokozni nem akarták.

A lakosság nagy része nem lett hajléktalanná, de minden élelem nélkül áll és ha gyors segíly nem érkezik, úgy nagy nehézségek fognak mutatkozni.

Éjszakára a folyton terjedő tűzvész elhamvasztotta a gyöngyösi banképületeket, mindkét kaszárnyát és a városházát is porig. A tizenegyedik századból származó főtemplom csupasz falai állanak csak, a két torony beomlott s a harangok elolvadtak az irtózatos hőségben. A tűzvész terjedésének meggátításáról szó sem lehet.

Gyöngyös városa.

Gyöngyös városa szép vidéki hely, rendezett tanácsu város a Mátra-hegység tövében. A város 2505 házból áll, lakosainak száma 18.314. A városban van táviró, vasut, telefon és posta. Legnevezetesebb épülete volt a XIV. századbéli ferencendi templom, amelyet még a Báthory-család építtetett, a szent Bertalan-templom, a régi vármegeyház, amelyet most kaszárnyának használtak, szintén a lángok martalékává lett. Van ezenkívül közkörház, szegényház, elmegyógyintézet, és két árvaház.

Gyöngyös, bár nem vasuti csomópont, igen élénk kereskedelmi forgalom székhelye, különösen mint gabonapiac volt fontos, árpáját még a hamburgi tőzsdén is jegyezték.

Nyolc bank és több nagyobb gyártelep székhelye Gyöngyös. Gőzmalom, gőztűrés, műmalom, agyagipartelep, több téglagyár és könyvnyomda.

Segíts meg Arad Gyöngyöst!

(Felhívás adakozásra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Általános megdöbbenést és szomorúságot keltett országszerte az a hír, hogy Felső-Magyarország egyik gyöngyöri fejlődésnek indult városa: Gyöngyös csaknem egészen a pusztító tűzvész martaléka lett. Még a világháboru iszonyata között is elzorol minden magyar embernek a lelke, ha arra a példátlan nyomoruságra és inségre gondol, amely e város szerencsétlen lakosainak osztályrészül jutott. E pillanatban hajléktalannul, ruhátlanul, a legszükségesebb élelmi és közszükségleti cikkek híján ezer és ezer megrémült, kifosztott asszony és gyermek bolyong az üszkös város romjai között, keresve a feldult ottont, a nyugodt órák és szép emlékek helyeit. Mind ennek vége.

Az a borzalmas csapás, amely e városra rászakadt, előreláthatóan nyitott seb maradna, ha a mindig könyörületes magyar társadalom adakozó jóságával be nem gyógyítaná. Ez a magyar társadalom — jól érezzük mi — minden oldalról igénybe véve, alig képes megfelelni emberbaráti és magyar lélekből fakadó kötelezettségeinek, mégis felemeljük a szavunkat a szintizta magyar hely érdekében, felemeljük a szavunkat azokhoz, akiknek módjukban van a könyörületes poharát odanyujtani a szomjuhozók ajkaihoz.

A közelmúlt megmutatta, hogy Arad város lakosságához, melyet a világháboru zivatara eddig csodálatosan és istennek soha meg nem hálálható módon megkímélt, a segílyre szorulóknak nem fordulhatnak a nélkül, hogy kivánságukat e város minden rendű és rangu lakosa meg ne értené, s a lehetőségig ne teljesítené.

Fehérneműt, élelmiszert, közszükségleti cikkeket, pénzt küldjön mindenki.

ami tőle telik, Gyöngyös város előjáróságához, amely bizonyára tudni fogja, kik szorulnak arra leginkább és leggyorsabban. Szükséges, hogy ez a segíly hivatalos formában is kifejezésre jusson és Arad város ta-

nácsa tüzze ki Gyöngyös segítségének kérését a folyó hó 24-én tartandó közgyűlésének programjára. Ha volt valaha jelszó, amely követni való: úgy jelenleg az a régi közmondás álljon mindenki előtt követésre méltó például: kétszer ad, aki gyorsan ad!

Orosz tábornokok külön kormánya.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Luganó. Terestyenkóról az új orosz külügyminiszterről az olasz lapok azt írják, hogy elensége az anneziós politikának, másodrendű politikai alak és az a hivatása, hogy a szövetségekkel fentartsa a jóviszonyt. Az igazi külpolitikát maga a minisztertanács fogja vezetni. Terestyenkó segédei Avsentiev szociálista lesz, aki mint író hosszabb ideig élt Párisban.

Pétervár. A katona és munkástanácsnak végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy június 24-ére Oroszország valamennyi katona- és munkástanácsának képviselőit, valamint a katonai szervezetek képviselőit is általános kongresszusra hívja össze. A kongresszus napirendjére a következő tárgyakat tüzték ki: A háború, az ország védelme, a béke, agrár- és munkás-kérdés, törvényhozó országgyűlés, az orosz pénzügyi politika, a közlekedés és a hadsereg ügye.

Berlin. Stockholmból táviratozzák: Több tábornok és volt miniszter részvételével Moszkvában bizalmas értekezlet volt, amelyen arról tanácskoztak, hogy Moszkvában külön kormányt állítsanak föl, amely átvonná az egész ország kormányzását és a pétervári kormányt teljesen sorsára hagyná.

Stockholm. Annak a hírek valódiságában, mely szerint Anglia 4000 emberrel megszállotta Archangelsket, Japán pedig Charbint készül megszállani, e pillanatban már nem lehet kételkedni. Pétervárott hetek óta sejtik, hogy Anglia csapást készül mérni Oroszországra, sőt a pétervári front kongresszusán a szövetségesek hátbatámadásáról beszéltek Oroszország ellen. Forradalmárok kijelentése szerint Anglia tiltja meg a szövetségekkel való szerződések nyilvánosságra hozatalát.

Rotterdam. A Times szerint az orosz fronton a helyzet javult, mióta Brusszilov, Gurko, Dragomirov ismét helyükön vannak. Ruszkij a tartalékban fontos állást tölt be.

Rotterdam. A Times jelenti Pétervárról: A дума bár nincsen föloszlatva, hatalmát a kormányra ruházta át. A дума nem tart üléseket és igazi parlament a munkások és katonák tanácsa lesz, a дума pedig csak a kormány akaratának végrehajtó szerve.

Az osztrák parlament a királynál. Bécsből jelentik: A parlament küldöttségét a király a legközelebbi napokban külön kihallgatáson fogadja.

Kihallgatások a királynál. Bécsből jelentik: A király ma külön kihallgatáson fogadta József főherceg vezérezt, Clam-Martinic osztrák miniszterelnököt, Czernin Ottokár gróf külügyminisztert és Balogh Jenő igazságügyminisztert.

H I R E K.

Bécsben öngyilkossá lett szerelmesek.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs első kerületének egyik legelőkelőbb szállójában egy magyar szerelmes pár öngyilkosságot követett el. A fiatal pár Budapestről érkezett és a bécsi szálloda vendégkönyvébe a fiatalember Hirsch, a hölgy Fiedler Irén nevet irtak be. Tegnap este még együtt vacsoráztak, azután visszavonultak szobájukba.

Miután ma reggel 9 óráig nem adtak magukról életjelet, a szálló személyzete föltörte a zárt ajtót. A leány a szoba karosszékében ült, előtte térdelt a fiatalember és a baikaival átfonta a hölgy nyakát. Jobbkezében revolvért szorongatott és mindakettő halott volt. Az asztalon több zárt levelet találtak Budapestre címezve és nyitott papírlapon a következő pár sort: „Bocsássanak meg tettünkért, örömmel és bátran megyünk a halálba. — Hirsch-Fiedler” — Megállapították, hogy a nő Bécsben lakott, de Kassára való; a férfi pedig katonai szolgálatban állott.

— **A „Gazeta Transilvanii” megszűnt.** A hazai románságnak legrégebbi lapja, *nyolcvanadik évfolyamában* beszüntette megjelenését. Alapítója a román hírlapirodalom atyja, *Bari-tu György* volt, aki eleinte amolyan kis Tükör fele népoktató lapnak szánta. Utána *Muresanu* Jakab, majd fia Aurél szerkesztette. Ennek halála után egy kis konzorcium vette kezébe a lapot. Az ország félreeső zugában, Brassóban, még a legújabb időkben is majdnem teljesen izoláltan állott a politikai áramlatoktól. A lap sohasem volt a koreszmék kifejezője, mindig valami homályos, félig konzervatív, félig liberális, de soha nem határozott elvnek a hirdetője volt. Nem volt a nemzetiségi párt lapja és többször nemzetiségi izgatásért kellett felelősségre vonni. Sokszor úgy tűnt föl az embernek, mintha a régmúlt idők doktrinerje szólna hozzánk a mai kor demagógiájának a hangján. Ezért sohasem volt népszerű. Eleinte a szükség, majd inkább a kor tisztelete szerzett neki olvasókat. *Muresanu Aurél* dr. alatt a különböző kérdésekben tájékozatlan emberek előtt intranzigens nevet kapott, míg mások gnyolódtak a benne megjelent kilométeres cikkek fölött. A román betörés idején a betörők kezére került. Ezek kiveretése után a tisztes brassói román tanár, *Fágárasan János* próbálta meg, hogy életet leheljen beléje. A vezeklés, az új hang sem mentette meg. A régi bűnök sokkal nagyobb sullyal neheztedek rá, sem hogy multját feledtetni tudta volna.

— **Hamisítják a százkoronásokat.** A kereskedelmi miniszter fölhívta a postahivatalok figyelmét arra, hogy az osztrák-magyar banknak 1912. évi kibocsátású 100 koronás bankjegyeiről meglehetősen sikerült hamisítvány került forgalomba. A hamisítvány ismertető jele, hogy a lemeznyomás oly módon készült, hogy két vékony papírlapra nyomták rá, amelyet azután összeragasztottak. Nedvességgel a két lap könnyen széjjelválasztható. A hamis százkoronások magyar részén a „bárki” szóról hiányzik az ékezet, amely egyes példányokon szabad kézzel, vízfestéssel van pótolva, amely könnyen lemosható. Továbbá a betűk keskenyek rajta, viszont a fehér szegély szélesebb.

— **Nagy ékszerlopás.** Kecskemétről jelentik: *Gergely Gyula* itteni lakos lakására eddig ismeretlen tettesek betörték és onnét 68.000 korona értékű ékszert elvittek. A tetteseknek eddig semmi nyoma.

— **Anarkisták helyett betörők.** Berlinből táviratozzák: Nemrégiben bejárta a lapokat az a hír, hogy *Luchtenberg* herceg pétervári kastélyát az anarkisták tulajdonukba ejtették. Most megállapították, hogy nem anarkisták, hanem közönséges betörők hatoltak be a kastélyba, amit egészen kiürítettek és eltűntek.

— **Leégett katonai épületek.** Czeplédről jelentik: Az elmúlt éjjel az itteni állomás katonai konyhája kigyulladt. A konyha és a szomszédos katonai épületek leégtek. Az állomás épületét csak nagynehezen mentették meg. Hogy a tűz hogyan keletkezett, nem tudják. A nagy szélben ma délután a már leégett konyha mellett levő épületekben két izben támadt tűz, de azt mindig sikerült elfojtani.

— **Öngyilkosság.** Vasárnap este egy halász arra figyelmeztette *Fekete János* partőrt, hogy *Miklakán* innen egy 16 esztendőös leány hosszabb ideje ül a Maros vize mellett és viselkedéséből arra lehet következtetni, hogy öngyilkosságot akar elkövetni. Az őr megkereste a leányt s minthogy már fél kilencre járt az idő, azt a tanácsot adta neki, hogy menjen haza, mert ha a rendőrök rátalálnak, akkor bekísérik. Minthogy választ nem kapott, újra felszólítást intézett hozzá, azonban ezuttal a válasz helyett megdöbbenéssel látta, hogy a tőle három lépésnyire ülő leány hirtelen beleveti magát a vízbe, ahol pár másodperc alatt el is tűnt. A rendőrség a partmenti községeket figyelmeztette az öngyilkosságra. Az életunt leányon pettyes kartonruha volt.

Ma délután megjelent a rendőrségen *Kovács Péter* szentleányfalvai lakos és *Nyáry László* ügyeletes rendőrtisztnek elmondotta, hogy leánya, *Kovács Mária* aki Aradon szolgálatban volt, vasárnap eltűnt. A házbelieknek életütségéről panaszkodott és azt mondta, hogy öngyilkos lesz. Valószínűnek tartják, hogy a Marosba ugrott leány azonos *Kovács Mária*val.

— **Elítelt tejhamisítók.** Az aradi rendőrbíróson ma folytatták a legutóbbi tejszárazlak eredményeinek tárgyalását. *Grumáz László* dr. rendőrkapitány, a rendőri büntető bíróság vezetője ma is több mint husz aradi tejeskofát ítelt el, akik mindegyike erősen vizezett tejet árusított. Az egyiknél közülük megállapították, hogy a tejet száznyle százalékkal vizezte meg, míg a többi hatvan-hetven százalékkal vizezett, lefőlözött tejet hozott forgalomba *Szimonov Györgyné* árusította a száznyle százalékkal vizezett tejet a piacon és ezért őt a rendőrbíró huszonöt napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Rajta kívül *Vlad Miklósné*, *Tamás Péterné*, *Triff Simánné* és *Deheleán Józsefné* öt napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítelték. *Ózvegy Tódor Miklósné*, *Popovics Vazulné*, *Kozsák Györgyné* két napi elzárásra és száz korona pénzbüntetésre és *Kosztami Miklósné* és *Marian Szaváné* tíz napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte *Grumáz László* dr. rendőrkapitány.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Magyar-francia cagnagyár *R. Marty* és társai r.-t. világosi cég 500 korona adományt juttatott az aradi izr. jót. négyelet javára, mely neméslelkű adományért hálás köszönetet mond az elnökség. — *A Weitzer-utcai kórház sebesültjei részére* *özv. Holitszer Gézáne* (Bécs) 40 koronát adományozott. Hálás köszönetét fejezi ki a vezetőség az adományért.

— **Egy fogságba jutott aradi katona kéreése.** Kaptuk az orosz fogságból a következő sorokat: Tisztelt szerkesztőség! Kérem sziveskedjenek lapjukban közölni, hogy az, aki *Noltz Sándorról* és *Ernőrről* és azok hollétéről valamit tud, sziveskedjen tudomásomra hozni. *Szép Lajos*, 33. gyalogezred. *Krasawinsko*. post *Wologosko*. gub.: *Fabriks Kontor*.

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Szünet az olaszok rengeteg vesztesége miatt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A hét napos szakadatlan nehéz gyalogsági harc után az Isonzó harc-vonal északi szögletében nyugalom állott be. Csak Görzről keletre intéztek az olaszok előretörést, amelyet azonban könnyen visszautasítottunk. Támadó járőreink azonban Gravignánál egy tüzet és harminchát katonát hoztak el az olasz árkokból. Előre is látható volt, hogy az ellenség támadásaiban szünet fog beállni. Az olaszok rengeteg veszteségei céltalan rohamaiknál szükségessé tették, hogy részben összelőtt, részben rendtelenségbe jutott hadkötelékeiket kitöltésük és rendbe hozzák. Nyilván az olasz tüzérség is pihenésre szorult. Az olaszok legelső vonalaiban élénk munkálkodás folyik, amelyet tüzérségünk tüzelése hathatósan megzavar. Csak a Karszt fensíkon volt észlelhető az olasz tüzérség tüzelése, amely viszonzása ami tüzérségünk működésének. A üzelés a délutáni órákban intenzívebbé fejlődött és estig tartott.

Bécs. Tarnovszky Adám gróf nagykövet előreláthatóan már holnap Bécsbe érkezik. Kiséretében van *Nikolics Fedor* báró, a megölt Duka Gézáé bárónó fivére.

Amsterdam. A Central Newsnek jelenti fidelelti tudósítója, hogy ott nagy tüntetés volt

a háború ellen. Egy bizottság alakult, amely a tüntetéseket az egész országban folytatni fogja. A tüntetések főleg a kormány amaz határozata ellen irányulnak, hogy amerikai csapatokat szállítsanak Európába.

London. Az alsóház 14-iki gyűlésén Brische szabadelvű képviselő kérdést intézett, mi igaz az Ausztria-Magyarországgal és Bulgáriával való különbékére törekvés dolgában. Bonar Law kijelentette, hogy ez a körülményektől függ, mindenesetre nem tudna Németországra hatalmasabb csapatot elképzelni, minthogyha valamilyik szövetségeseit elszakítanák tőle. Ezzel azonban nem akarja azt állítani, hogy ez meg is történik.

Amsterdam. A Times jelenti Newyorkból: Hír szerint a kabinet három új taggal fog bővíteni és pedig egy élelmiszerellenőrzési, egy municiós és egy közlekedési államtitkárral.

London. A Reuter-ügynökség jelenti a georgiai Atalantéból, hogy ott nagy háborúellenes tüntetések voltak és bizottság is alakult az egész országban való tüntetések rendezésére, amelyek főleg a kormánynak ama terve ellen irányulnak, hogy csapatokat küldjön Franciaországba.

Luganó. Az olasz lapok jelentik: Az angol király táviratot intézett az olasz királyhoz, amelyben hangsúlyozza, hogy az Isonzó fronton angol katonaság segíti, üdvözlí őt katonai sikeréért.

— Rövid árjegyzék-kivonat Fischer Nagy Arnházából a Szabadságtéren: Színes nagy fehér apacs ingek I. minőségű, diákok részére 12 kor. drbja, ugyanaz férfi részére 15 kortól 18 korig, színes vagy fehér puha gallér 2 kor. drbja, tiszta seiyem nyakkendők 2 kortól 3 kor. g. Finom fekete és fehér szalma kalapok leányka és fiuk részére 7 kortól 12 korig. Gyermekek harisnyák és sockerlik 2 kor. 7 korig. Mégszámtalan itt fel nem sorolható tárgyak legjutányosabban beszerezhetők. Gyermekeknek 50 koronától 300 korig. Mindenki keresse fel Fischer Nagyruházat a Szabadságtéren. Fénykőn kedvezmény. 3333

— A legjobb légnomásu mosógép az Aerowash fél 100 alatt 70,0 szappan meg a karitással dolgozik. Ara 24 korona. Magyar Ferenc Arad. 851

— Legujabb divatlapok Kerpelnél. 354

MOZGÓKÉP SZINHAZ.

* **Hella hercegnő.** (Hella Moja filmsorozat III. az Urániában.) Hella Moját az új mozi-színház kiváló stárját rég nem láttuk, most visszatért és egy kiváló film keretében gyönyörű megjelenésével és frappáns játékával egyenesen lebilincseli a nézőt. Ez a film minden tekintetben művészi, művészi a kivétel, nagyszerű a rendezés, elsőrangú a cselekmény, minden részletében művészi ábrázolásokkal van tarkítva. A filmben a művésznő gyors fejlődéséről tesz tanúságot. Megindító és rokonszenyes modorban játszik egy leányt, akit mostoha anyja ki akar tolgatni vagyonából és aki csupán vőlegénye segítségével tud megmenekülni. Hella Moja ezen a filmben a legszebb és legtehezségesebb művésznők egyikének bizonyul. Erzéseiben gazdag, tudásban elsőrangú művésznő ez, aki ért ahhoz, hogy erősen megfogja a közönség lelkét, és hódítson ott, ahol művészetét megértik. — *Dorrit tumpol.* Az elhunyt Dorrit Weixler egyik legkiválóbb film-alakítása, legközebb az Urániában. 5

* **Nordisk társadalmi drama az Apollóban.** A mozijáró publikum meglehetősen, hogy az amerikai World-filmgyár és a Nordisk Films Compagnie között erős versengés folyik a film-piac vezető szerepért. A World-filmgyár

Arany sorozatával kétségtelenül esodálkozásba ejtette a művelt emberiséget, de a Nordisk-filmgyárt mégsem sikerült legyűrnie. Egymásután kapjuk a szebbnél-szebb Nordisk képeket, amelyek művészi értékük egy pillanatra sem vonható kétségbe s erősen állják a versenyt az Arany-sorozat filmjeivel. Szordán és csütörtökön ismét egy nagy koncepciójú Nordisk-filmben gyönyörködhetik az Apolló publikuma „Kisvárosi regény” a címe a bemutatásra kerülő 5 felvonásos társadalmi drámának, amelynek cselekménye a kisvárosi élet mlyiségeit rajzolta meg reális színekben. Az eredeti utakon járó dráma kiállításá valóssággal festői látvány. A főszerepek Clara Wieth és Carlo Wieth kezében vannak. 3

* **A sárga álarc.** (Nagy amerikai detektívdráma az Apollóban.) Pétektől kezdve szenzációs detektívdrámát mutat be az Apolló. A sárga álarc a címe a detektívdrámának s a World-filmgyár remeke a film. 3

Exterde Kálmán báró pechje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap a minden szolgálatra alkalmatlanoknak sorozásán Exterde Kálmán báró, a közélet-mezési hivatal vezetője, — aki tudvalevőleg szolgálaton kívüli viszonyba helyezett főhadnagy, — szintén megjelent. A báró, aki a legnagyobb ügybuzgalommal látja el rendkívül nehéz feladatát, saját bevallása szerint óhajtoita, bárcsak beválnék a sorozáson és nem kelleve tovább naponta ezer kereskedővel és tízezer magánféllel veszekednie, hogy nincs cukor, nincs rizs, krumpli és kevés a liszt. A sorozás előtt állítólag interveniált is Exterde báró, hogy őt, ha csak lehetséges, minősítsék alkalmasnak. Luszt doktor sorozó orvos erre nem várt módon akarta teljesíteni Exterde óhaját. Ugyanis, mikor a báró odaállott a mérce alá, ő a sorozó bizottság felé fordult és harsány hangon mondotta: „Báró Exterde Kálmán besorozását óhajtoja”. . . . Ebben a pillanatban ijedten kapott fel a bizottság polgári elnöke, Varjassy Lajos polgármester és a kezével tiltakozó mozdulatot tett. Nagy derűtség közepette mondotta ki ezután az ezredorvos a „nem alkalmas”-t.

latot tett. Nagy derűtség közepette mondotta ki ezután az ezredorvos a „nem alkalmas”-t.

Exterde báró felöltözködött és nagy pechhén keseregve indult fölfelé a hivatalába. Itt egy rossz irásu, neki címzett levél várta, ami neki újabb és bizonyára mégis csak nagyobb bosszúságot jelentett. Tapasztalásból tudja ugyanis a báró, hogy ha őt a hivatalában neki címzett levél várja, az soha kellemeset nem tartalmaz, hanem rendszerint névtelenül szidja őt valami miatt, amiről igazán nem tehet. Ez a levél azonban az összes előbbieket lefőzte gorombaságok dolgában. Rossz, paraszti irás szidta benne a bárót a fehér liszt adagjainak fészálítása miatt, neki tulajdonítván ezt az intézkedést, amely pedig a legfelsőbb helyről, Kürthy bárótól eredt.

— Mit mondjunk, a levél olyan goromba volt, hogy gyöngébb és kevesbé edzett ember a rendőrséget bízta volna meg a névtelen becsületsértő kinyomozásával. Exterde báró azonban a legnagyobb lelki nyugalommal vágta zsebre a piszkos kis irást és már indult is a vérszesen csengő telefonhoz:

— Halló! Itt Exterde beszél . . .

— Rize? az nincsen kérem!

Erre egy morgás volt a telefonból hallható. Exterde báró letette a kagylót és zsebkendőjével megtörölte verejtékes homlokát.

Napszamba járó aradi fiuk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kultusz kormány rendeletéből az aradi állami középiskolák szombaton befejezték rendes tanításukat, e héten a vizsgák helyett összeszegez 6 órákat tartanak minden osztályban s aztán a hét végével bezárják az iskolákat. Végét ér az 1916—17-iki iskolai év. A kultusz-miniszter eme rendelkezésének minden bizonynyal egyik indító oka az volt, hogy az ifjuság munkaereje a gazdasági termelés érdekében kihasználásuk, hogy módot és alkalmat nyerjenek a középiskolák tanulóira arra, hogy a nemzeti vagyonra drága percek a legteljesebb erővel kihasználtsanak.

Annál szembetűnőbb az aradvárosi elemi és polgári iskolák ügyeit intéző ügyosztály ama terve, hogy a városi iskolák előadásai csak június hó vége felé nyerjenek befejezést.

Tudomásunk van arról, hogy az elemi iskolák ötödik-hatodik osztályaiból máris az osztályoknak a fele kimaradt, mert a szülők mezei munkára vitték el gyermekeiket. Tudunk oly esetről, hogy egy az elemi iskolába járó gyermek 3-50 korona napszám mellett repán munkára elszereződött a mezőgazdasági cukorgyárhoz. Minden nagyobb utánjárás nélkül is az a meggyőződésünk, hogy az alsóbb néposztály gyermekeit a szülők igen értékesen tudják ma már foglalkoztatni és ugyyszólván mindegyik rá van utalva arra, hogy gyermekének keresetével tarisan egyensúlyban háztartásának vagyoni ügyeit.

A tananyagot minden osztály feldolgozta már. A tanítók szinte csak a felsőbb gondolkodásnak elegendő teendő — huzzák a tanítási órákat, a gyermekek figyelmét alig bírják lekötöni. Elpocsékolódik a tanulókéval együtt az ő idejük, erejük és a nélkül, hogy az áldozatnak gyakorlati eredménye csak egy betű is volna. Az iskolák együtt tartására az egyedüli indoklás talán csak az, hogy a gyermekek ne esavarogják el az időt. Sajnos, ezt az egyetlen érvet sem lehet helyén valónak venni, mert szomorú példákból győződünk meg arról, hogy hetekkel ezelőtt, amikor még az iskolában való tartózkodás előnnyel járt a gyermekekre és a melegeket szívesen keresték fel, azok, akik csavargásra bírnak hajlammal, bizony ott hagyták az iskolát és elesavarogták idejüket. Fájdalom, az iskola ma elveszítette erejét a gyermekek felett. A zülők leirtározhatatlan, mert az apák nincsenek a nevelésben segítségükre az iskolának.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Lőcs Rezső a kiviteli vámokról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a kereskedelmi miniszter a legutóbbi közgyűlés által fölterjesztett, kiviteli kövezetvámokról szóló szabályrendelet-tervezetről az engedély okirat kiállítását megtagadta. Emiatt a csütörtöki közgyűlés újból fogja a kérdést tárgyalni és a tanács javaslatára kérni fogják a minisztert, hogy a költségvetés egyensúlya miatt a kiviteli vámok életbeléptetését legalább ideiglenesen engedélyezze.

Lőcs Rezső h. polgármester, gazd. tanácsnok az Aradi Közlöny munkatársának elmondta, hogy a miniszter leiratában helyeseli a kiviteli kövezetvám intézményét, mindazonáltal az engedély okirat kiadását mégis meg kellett tagadnia, illetőleg elhalasztania, mert nincs pontos felvétel a kezében. Azt kívánja tehát a miniszter, hogy a város készítsen a béke utolsó há-

rom esztendőjéről pontos kimutatást, a föl adott és leadott árukról. Kívánja továbbá a miniszter a költségek kimutatását, és pedig a várható kiadásokét és bevételekét.

Tekintettel arra, — mondotta a helyettes polgármester — hogy az idei költségvetésben már fölvettek 36 ezer koronát a kiviteli vámból várható jövedelem címén: — a csütörtöki rendkívüli közgyűlés kérni fogja a minisztert hangsúlyozottan arra, hogy július 1-től egy fél-évre ideiglenesen engedje meg a kiviteli kövezetvámot életbeléptetni. Leiratában továbbá azt is javasolja a kereskedelmiügyi miniszter, hogy a város a kiviteli kövezetvámok díjtételeit egyszerűsítse. Ennek a javaslatnak a tanács határozottan ellene van, mert mint Lőcs Rezső helyettes polgármester igen helyesen megjegyezte, a díjtételeket nem egyszerűsíteni, hanem még differenciálni kell majd az áraknak idővel változó kurrenciája szempontjából.

Új könyvek.

A Nyugat folyóirat május 16-i száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Bék Artur: Vedres Márk. Vedres Márk négy újabb szobra. (Mámelléklet.) Török Gyula: Rózsika. (Arckép.) Ignótus: Schöpplin. Móricz Zsigmond: A fátyla. (Regény II.) A politika mögül: Gellért Oszkár: K. zsvételek: A vajudó internacionála. — Tisza István arcképehez. Szini Gyula: Ernest La Jeunesse. Koestolányi Dezső: Swinburne, Ave atque vale. (Charles Baudelaire emlékeztetése.) Függyel. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 51. szám. Előfizetési ára: egy évre 28 K. félévre 14 K, egyes szám ára 1 K 40 fillér. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Mutatványszámot kívánatosa díjtalanul küld a kiadóhivatal.

A szerkesztést felel:

Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)

Özv. Ottenberg Tivadarné szül. Fischer Hermína a maga és alulírottak nevében összetört szívet jelenti, hogy férje

OTTENBERG TIVADAR

m. kir. udvari tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója, az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöke, az aradi izr. hitközség alelnöke, Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, stb.

munkás életének 59-ik évében, május hó 22-én elköltözött az élők sorából.

Sírba szállt vele a legjobb férj, a legönfeláldozóbb apa, a legnemesebb barát.

A temetés csütörtökön e hó 24-én délután 4 órakor fog végbemenni a Forray-utcai gyászszobából.

Arad, 1917. május 22-én.

Molnár Antalné szül. Ottenberg Irma, Dr. Farkas Mihályné sz. Ottenberg Ilona, Telkes Vilmosné szül. Ottenberg Erzszi gyermekel. Molnár Antal, Dr. Farkas Mihály, Telkes Vilmos vejei. Özv. Freischberger Amália anyósa. Molnár Annus, Molnár János, Telkes Imre unokái. Winkler József és neje, Freischberger Jenny, Várady Manó és neje sógorai és sógorónői. 3341

Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselői kara mély fájdalommal jelenti, hogy nagyra-becsült és érdemekben gazdag vezérigazgatója

méltóságos OTTENBERG TIVADAR úr

m. kir. udvari tanácsos, az Aradi kereskedelmi és iparkamara elnöke, Arad, szab. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja stb.

e hó 22-én váratlanul elhunyt.

Huszonkét évig volt intézetünk vezérigazgatója. Életének legjavát takarékpénztárunk felvirágzásának szentelte. Nagy tudásával, rendkívüli munkaerejével, éleslátásával intézetünket hazánk vidéki pénzügyintézeteinek legelső sorába emelte.

Há'as kegyelettel őrizzük meg emlékét!

Arad, 1917. május hó 22-én.

3340

Az Aradi Áru- és Értéktőzsde mély megilletődéssel és őszinte fájdalommal jelenti, hogy

Ottenberg Tivadar

udv. tanácsos, Kereskedelmi és Iparkamarai elnök, takarékpénztári vezérigazgató, stb. intézményünk megalapításának egyik legfáradhatatlanabb munkása, a tőzsdetanács tagja, e hó 22-én elhunyt.

Emlékét meleg szeretettel és soha el nem muló hálával zárjuk szívünkbe.

Az Aradi Áru- és Értéktőzsde.

Az Aradi Nyomda R. T. igazgatósága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy érdemekben gazdag elnöke

Méltóságos

Ottenberg Tivadar

m. kir. udv. tan., az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke

e hó 22-én elhunyt. A temetés f. hó 24-én lesz a Forray-utcai gyászszobából.

Emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Arad, 1917. május hó.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége a legmélyebb fájdalommal jelenti felejtethetetlen elnökének

Ottenberg Tivadar

udvari tanácsos urnak

59 éves korában történt gyászos elhunytát.

Kiváló elnökünk halála mélyszégyes gyászba borít bennünket, mert benne intézményünk működésének 7 évig át volt fenkölt lelki irányítóját, törekvescink lankadatlan buzgalmu vezérét, a kereskedők és iparosok minden igazságos ügyének őszinte, jóságos szívu támogatóját veszítjük el. Megmérhetlen a mi fájdalmunk, mert nemcsak elnökünk, nemcsak intézményünk soha nem lankadó munkásságu vezetője, hnnem melegen érző atyai barátunk volt, akinek -felejtethetetlen emlékét mindig igaz szeretettel őrizzük meg lelkünkben.

Elhunyt elnökünk temetése e hó 24-én délután 4 órakor megy végbe a Forray-utcai 1. szám alatti gyászszobából.

Arad, 1917. május 22.

Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara.

Az Aradi Villamosági R. T. mélyen megilletődve jelenti, hogy

méltóságos Ottenberg Tivadar udvari tanácsos ur

igazgatóságának buzgó, az intézet érdekeit mindenkor szíven viselő tagja rövid szenvedés után f. hó 22-én elhunyt.

Kegyelettel és hiven fogjuk megőrizni emlékét.

Arad, 1917. május 22.

Gyertyát,

Gyufát,

Zsirosszódát,

Kristélyszódát,

Kávékonservet,

Csokoládét,

Cukorkát,

Kezet,

Keetsavot,

Gyümölcsöt,

Cirokseprüt és mindennemű háztartási, elelmi és ipari cikket nagyban és kisinyben szállit

Gonda Nándor

Áruforgalmi Vállalata, Déván. 3303

Korona-szappan egyedárusítása.

Lugkó, Kékitő,
 Gyertya, Fémtisztító szídl,
 Ozipókrém, Ozipó fűző,
 Pipereszappan, Kölni víz,
 Fogkrém, Fogpor,
 Szájvíz, Arcpuder,
 Borbélyszappan, Brillantin,

állandó nagy raktár
 nagyban és kicsinyben
Fekete Jakab

vegyeskereskedésében
ARAD, Forray-utca.

Eladó

detailben dió, mo-
 gyoró, málnaszörp,
 savanyu ugorka, pa-
 radioom és tiszta
 hegyaljai bor,
 rum, cognac, stb.

Szent Pál-u. 3. sz.

AKI házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
 forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodá-
 jához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há-
 zak, birtokok előjegy-
 zésben vannak. Megbí-
 zásokat ingatlanok ela-
 dására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gram-
 mophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramfon le-
 mezt K. 0.50 darabját.

Egyedül képviselő a világ legjobb
 gyártmányú gépeiktől Columbia és Iró-
 angyalos legúj. gramfonoktól Waffler-
 rad kerékpárok és Pfaff varrógépek,
 Saphirliis „Pathefonok”, Pathe cine-
 zek. Megkerestek a leendő fivételű one-
 rettek és népdalok, **Király Ernő**től.

Nagy raktár kerékpár, a katrészesből,
 gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos
 ki-zogálás, jutányos árák. Nagy szak-
 szerű javító műhely.

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy percben tanár tsáimánya. Felfilmulja
 az összes bírbámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen
 ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól.
 Gyönyörű arcobort eredményez, meglepően üdévé teszi az arcot, ezáltal feltűnően
 fiatalít. Eszközöm kozmetikus arcápoló intézetemben ideiglenesen **Battány-
 utca 10. szám alatt.** 2569

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

Meghívó.

A Borosjenői Önszegélyző és Hitelegylet mint Szövetkezetnek
 felszámolás alatt 1917. évi június hó 10-én d. u. 3 órakor
 Borosjenőn, az intézet helyiségében tartandó II-ik felszámolási és
VIII. üzletévi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyv hitelesítő kiemelése.
2. Felszámolási és felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg-, nyereség- és veszteség-
 szám's előterjesztése és a tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozat.
3. A felszámoló- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A felügyelő-bizottság újaválasztása.
5. A közgyűlést 8 nappal megelőzőleg benyújtott indítványok.

3317

A szövetkezet II-ik felszámolási s illetv. VIII-ik üzletévit 1916. évi március hó
 22-én kezdte meg 215 taggal, kiknek összesen 2035 db üzletir szűk volt. A VIII-ik
 üzletév végén, 1917. március 21-én 214 tag, 194 üzletirrel 149422 korona 75 fillér
 névértékkel volt képviselve.

A felszámolóbizottság.

VAGYON.	AZ 1916—7. üzletévi mérleg-számla.	TEHER.	
Pénztárkészlet	33176 23	Törzsbetét	149422 75
Váltó	113096 33	Betét	107 89
köte ezvény	6650	Átmeneti kamatok	136 90
Be nem folyt kamatok	2785 60	Tartalék-alap	3831 64
		Nyereség	2189 09
	155708 15		155708 15

Borosjenő, 1917. évi március hó 21.

Molnár István,
 könyve-ó.

Kinczig Ferencz,
 pénz árnok.

Revilák Károly,
 felsz. biz. tag.

Genáth Soma,
 felsz. biz. h. elnök.

Znorovszky Ferencz,
 felsz. biz. tag.

Jelen mérleg-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, helyesnek és rendben-
 levének találjuk.

Borosjenőn, 1917. évi március hó 21-én.

Blau Dávid,
 felü. biz. tag.

Kämmer Ádám,
 felü. biz. elnök.

Osztrics János,
 felü. biz. tag.

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és bútortafa kereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

8156

Ajánl. kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: köris
 löcsfát, köris- és bükkfa keréktalpat, küllőt, bükkhasítványt,
 gömbölyű és faragott nyírfarudat, ökrjármokat, továbbá gazda-
 sági faanyagot, u. m.: kapa-, kaszaanyag, rudfák (hordáshoz és vendég-
 oldalnak,) favilla, gabonalapát, gereblye, talicska, nyírfafeprű, stb.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálok

Bebizonyosodott, hogy egyedül a

„DOB” jegyi gyártmány pótolja a szappant

Hlatos! Kemény! Habzó! Simulékony!
Egyhatodikilós darabok.

Agitációs esomag tíz korona előleges beküldése ellené-
 ben 5 kg. súlyban, bárhova bérmentve. **Viszontelárusítóknak:**
 250 darabos 50 kilós láda exel. láda ab raktárunk 50 korona, tehát

darabja **húsz fillér.**

10 láda vételnél 10% árurabatt. 250 darabot 64.— koronáért
 bárhova postán bérmentve küldünk.

Bardócz és Társa Budapest,
 V. Saláton-utca 12.

Megeyi egyedárusítók kereszteinék. 3009

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcobort vakító fehérre varázsolja és eltüntet min-
 denféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek K 1.50.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej
1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az
Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenkor otthon készíthet 1
 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden első hirdetés ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalma nem felel meg az alábbiakban nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Szórakozás

Céljából urihölgy barátságos ismeretséget keresem. Levelet „Sic itur ad astra” jelíggel kérek a kiadóhivatalba. Választ jelezni. 3336

„Állandó barátság”

Jelíggel levelet van a kiadóban. 3335

„Szőke leány”-nak

levele van a kiadóban. 3326

Két intelligensebb nő

két idősebb gavallér ur tisztességes ismeretséget keresi szórakozás céljából. Levelet „Piros szegfű” jelíggel lapban jelezve kérnek. 3325

Oktatás.

Német órákat

ad szerény díjazásért német kisasszony. Cim a kiadóban. 3328

Alkalmazást nyer.

Szakácsnő,

ki főzésben és baromfi tonyasztásban teljesen jártas, fura kerestetik mielőbbi belépésre. Cim a kiadóban. 3329

Háziasszony,

ügyes és megbízható, jó fizetéssel lehetőleg azonnali belépésre a „Hungaria” kávéházba felvétetik. 3331

Magános urnó

megbízható ügyes leányt keres szobaleányi teendőkre. Cim a kiadóban. 3330

Deutsches Fraulein

wird gesucht zu einen 3 Jahr alten Knaben. Adresse in der Administration. 3293

Mezőnyvezető,

aki jó géplakatos is, felvétetik a Zombrádi Erdőkezelőegység. 3279

Tanítónő,

esetleg gyermekkertész nő kerestetik Nagy-kikindára. Bővebbet Aufrecht, Bótvös-utca 15. szám. 3260

Jó bizonyítvánnyal

bró szakácsnő uriháznál június 1-re felvétetik. Cim a kiadóban. 2000

Lapkiherdő-pár

jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Alkalmazást keres.

Könyv- és papírakadémiában

jártas leány alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 3323

Más reált végzett

fiatal ember szép írással, jó számoló, magyar német és román nyelvismerettel, a nyári szünidőre uradalomná, gazdaságnál, szerény feltételek mellett, bármilyen megfelelő foglalkozást keres. Megkereséseket kéretnek „Komoly és szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba. 3314

A háztartásban

teljesen jártas szerény, magányos nő fura, vagy pusztára házigazdónőnek ajánlkozik. Alkalmazásban meg nem volt. Megkereséseket „Szerény” jelíggel a kiadó továbbítja. 3318

Szerény igényű

német kisasszony gyermekek mellé ajánlkozik a délelőtti órákra. Cim a kiadóhivatalban. 3327

Gazdasági.

kereskedelmi iródtól és lakáselől gyakorlati bíró fiatalember állást keres Cim a kiadóban. 1869

Ingatlan.

Kövértelek

a villamos megállótól 3 percrenyire, nyaralónak kiválóan alkalmas kis szőlő, tényleg felszereléssel eladó bővebbet a kiadóhivatal. 3328

Eladó ház

egy 5 szobás, egy 3 szobás és több kis lakással, istálló kocsiszinnel. Várjassy József-utca 4. 3334

Szent Péter-telek

3. számú bérház eladó. 3319

A vadásztelek

magánbirtok jövedelmű kocsma és szőlős területtel eladó. Bővebbet V. Szabó G. úr, Várjassy József-utca 56. 3241

Győrtelek

egy ház nagy kerttel és nagy pincével eladó. Bővebbet Niki S. úr, Győrtelek. 3300

Üzletek.

Vendéglő

betegség miatt eladó, eszleg a helyiség más célra is kiadó. Deák Ferenc-utca 42. szám. 3324

Jóforgalmu

szőlős- és kocsma-üzlet trafik és korlátlan italmérséssel, bevétel miatt házal együtt eladó. Tudakozódni Simonyi-utca 3. sz., I. emelet. 3299

Gyógyászat.

Arany- és kocsma-üzlet

arany- és kocsma-üzlet trafik és korlátlan italmérséssel, bevétel miatt házal együtt eladó. Tudakozódni Simonyi-utca 3. sz., I. emelet. 3299

Vétel és eladás.

Régi zenélő óra

eladó Hirsch órásnál, Farray-utca. 3320

Használt szögernyő

eladó s ugyanott egy szabó-varrózép. Cim a kiadóban. 3332

Gyermekágy,

keveset használt, eladó. Várjassy Lajos-utca 94. sz. 3321

Kertészek:

15.000 drb. bolgár édes paprika palánta eladó, 100 darabonként 3 korona. Cim: Repszegi uradalom kertészete. 3304

Veszek

nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Berceányi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 3093

3 csapógarattura

felszereléssel 11.000 koronáért eladó. Eastleg külön-külön. Bővebbet Ardelean Octavian, Nadas. 3218

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger u. 5., telefon 747. 2761

Egy jókarban lévő

jég szekrény eladó. Welter János-utca 17. szám. 3285

Használt óra

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Eladó

Köszö 12-12 méter hosszú, 17 cm méter széles, keveset használt; a két drb.-ból álló erős, vastag szál, a 2300 koronás, cipő talpnak is alkalmas. Kavics hordásra azonnali használható, kocsira szerelhető fényűző, 8 drb. új deszkából, dronként 50 koronával. — Megvételre keresek 5-8 ezer drb. bármilyen alakú új, vagy használt fedélcserepet. Arajánlatot kér, fentiekben felvilágosítást nyújt Richter József vízmalmos, Deznán Aradm.) 3334

Eladó

egy jókarban lévő kis és nagyobb szekér lószárm és egy új kisszerkesztő jég szekrény. Ujmiklós, Pó-ut 15. 3310

Különféle.

Kérelm.

A jószívű emberekhez fordul alázatos kérelemmel egy házbavonalt neje, ki hat gőzmezővel a menedéki alkalmával oly nyomorba jutott, hogy éhezni kénytelen. Főképp pedig már 9 hónap óta nem kap értekezést. Reménykedve folyamodik a közönség melegen érző szívéhez, hogy bármily csekély adománnyal nyomorát enyhítse. Schächter Mártonné, Thakóly Imre-utca 56. sz.

Emeletre

négy lakásból álló házra első befektetésre hármaszor korona hat százalékos kölcsön keresek, ügyelők és pénzügyesek kiadásával. Ajánlatot „Biztos tőke” jelíggel a kiadóba kérlek. 3295

Kiadó.

József főherceg-ut 22. sz. alatt 2 utca és 2 udvari szobából álló helyiség iradónak f. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Magánüzemének központi felügyelőségénél. 1868

A drága vanília

teljesen pótolja a pompás zamatu Vaníliát, egy zacskó ára 14 fillér. Cukraszoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy hirdetés, Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

„Aetherol” essenciák a legjobbak.

Megrendelhető 2021

Erényi Tivadarnál

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11-48.

979-1917. kh.

Hirdetmény.

Több előfordult veszettségi eset következtében elrendelem, hogy Aradváros területén lévő összes kutyák folyó évi május hó 6-tól számított 90 napig állandóan költve tartassanak vagy pedig harapas elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezettessenek.

Figyelemztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1898. évi VII. t. a. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési minisztérium által 40.000-1898. sz. alatt kiadott rendelet 186. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogadnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak írtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól

Green Nándor,

16kapitány

Viszonteladónak:

100 drb vegyes lev. lap K 6.—
100 „ szaryos fényes lap K 8.—
100 „ gelatin fényes lap K 6.—
100 „ matt lev. lap K 5.—
100 „ művész lap K 12.—
100 mappa 10/10 levélpapír

és boríték, jó minőségben K 32.—

Találmint más olosó papíráruk

kaphatók 3051

Deák Béla

könyv- és papírkereskedésben

Aradon, Ferray-utca. Telefon 902.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40

Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00

Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06

Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38

Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 7.03

Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.16

Személy vonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00

Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00

Motoros vonat este 8.43

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat este 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37

Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.43

Motoros vonat délután 3.43

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25

Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5.23

Motoros vonat délután 3.01

Borossebesről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től

augusztus 31-ig) 6.35

Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Motorosvonat reggel (július 1-től

augusztus 31-ig) 5.12